

14 oktober 2010

21A

Tuin&Landschap

Tuin van het Jaar 2010

Tuin&Landschap THEMA is een bijlage bij Tuin&Landschap, tweewekelijkse uitgave van de Stichting Vakinformatie Siergewassen en Reed Business. ISSNnummer 01653350

Schipholweg 1, Postbus 9324, 2300 PH Leiden
I www.tuinenlandschap.nl

Secretariaat (geen abonnementen): Linda Laman en Alice Hoogenboom
T (071) 565 96 78
E tuinenlandschap@hortipoint.nl

Abonnementen

Aanvraag, wijziging en opzegging van of informatie over abonnementen bij Reed Business, t.a.v. Klantenservice, Postbus 4, 7000 BA Doetinchem
T (0314) 35 83 58 (werkdagen 8.30-17.00 uur)
F (0314) 35 81 61
E klantenservice@reedbusiness.nl
I www.tuinenlandschap.nl

Abonnementsprijs per jaar €249,43 (incl. 6% btw).

Studenten en scholieren €187,07 (25% korting).

Los nummer en abonnement in het buitenland krijgen een toeslag voor extra portokosten.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan, lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum is opgezegd bij de klantenservice.

Uw gegevens kunnen worden gebruikt voor het toezenden van informatie en/of speciale aanbiedingen door Reed Business en speciaal geselecteerde bedrijven. Indien u hiertegen bezwaar heeft, stuurt u een briefje naar Reed Business t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

Nederlandse
uitgeversverbond
Groep vaktijdschriften

HOI
2010
PRINT

Wendy Bakker
Hoofdredacteur
(071) 565 96 55
wbakker@hortipoint.nl

Miranda Vrolijk
Vakredacteur
(071) 565 96 56
mvrolijk@hortipoint.nl

Peter Bennink
Vakredacteur
(071) 565 96 53
pbennink@hortipoint.nl

Marrit Molenaar
Vakredacteur
(071) 565 96 52
mmolenaar@hortipoint.nl

Erik Langerak
Vakredacteur
(071) 565 96 54
elangerak@hortipoint.nl

Gerdien de Nooy
Fotograaf
(071) 565 96 74
gdenooy@hortipoint.nl

Rens Kromhout
Fotograaf
(071) 565 96 74
rkromhout@hortipoint.nl

Ferry Noordam
Fotograaf
(071) 565 96 74
fnoordam@hortipoint.nl

Dennis Boogerd
Scan-operator
(071) 565 96 50
dboogerd@hortipoint.nl

Gerrie van Adrichem
Vormgever
(071) 565 96 47
gvanadrichem@hortipoint.nl

Ed Olivier
Eindredacteur
(071) 565 96 51
eolivier@hortipoint.nl

Tuin van het Jaar

2010

Een herwaardering van het groen in de tuin, zo zou je de elfde editie van de Tuin van het Jaar kunnen samenvatten. De negen genomineerde tuinen blinken stuk voor stuk uit vanwege de toepassing van planten. Zo valt de tuin in Nieuw-Vennep op door de vele kleurige vaste planten. De eigenares is dan ook een echte liefhebber, vaak is ze al vanaf half zeven 's ochtends in de tuin aan de slag. Bij de eigenaren van de tuin in Roelofarendsveen – fans van Piet Oudolf – draait het allemaal om de grassen.

En ook de winnaar van de hovenierscompetitie blinkt uit vanwege het groen: verschillende planten die opvallen vanwege de vorm en de kleur van hun blad vormen samen een bosbiotoop.

Hoewel de lijnen in de tuinen nog steeds helder en strak zijn, worden zij verzacht door de planten, het lijkt erop dat het er in de tuinen allemaal weer wat natuurlijker uit mag zien. Een ontwikkeling die de meesten van ons als groenliefhebbers in hart en nieren alleen maar zullen toejuichen. De redactie van Tuin&Landschap wenst u dan ook veel leesplezier met dit themanummer over de Tuin van het Jaar.

Plant wint terrein in Tuin van het Jaar

4 De wedstrijd en de jury

Kleine tuinen WINNAAR

8 Deurne Van Mierlo Tuinen / Noël van Mierlo

12 Den Bosch PUUR / Jan Nickmans

16 Winterswijk Harry Esselink / Harry Esselink

Middelgrote tuinen

20 Zuid-Beijerland Duotuin / Tom Mosman en Margriet Essink

24 Roelofarendsveen Visser Tuinen / Wiljan Visser

28 Utrecht Van Dijk Tuinen / Wim van Dijk

Grote tuinen

32 Odijk The Gardening Angels / Ivo de Vries

36 Nederweert Alex Gistbertz Complete Garden Design / Alex Gistbertz

40 Nieuw-Vennep Groengroep / Jan de Jong

De wedstrijd en de jury

Een kleine dertig inzendingen en uiteindelijk één winnaar die er zowel met de vak- als de persprijs vandoor gaat. Dat is de uitkomst van de Tuin van het Jaar 2010. Waar zijn deze tuinen door de jury op beoordeeld? En aan welke voorwaarden moeten de deelnemende hoveniers voldoen?

Tekst Miranda Vrolijk / Beeld Rens Kromhout en HIC

Voor de Tuin van het Jaar 2010 zonden 27 hoveniers een tuin in. Daarvan kregen er twintig in juni een bezoek van de jury, acht kleine, acht middelgrote en vier grote tuinen. In elke categorie zijn drie tuinen genomineerd. Die worden in dit nummer alle negen uitgebreid besproken. De uiteindelijke winnaar is de kleine natuurlijke bostuin in Deurne.

Het is de elfde keer dat het HIC (Hoveniers In-

formatiecentrum) samen met de VKC (Vaste Keurings Commissie) in Roelofarendsveen de hovenierscompetitie organiseert. Daarmee wil zij het vakmanschap van de hoveniers onder het grote publiek promoten en de professionele tuinaanleg bevorderen. Hieronder volgen de wedstrijdvoorwaarden waar de deelnemers aan moeten voldoen en de beoordelingscriteria van de jury. ■

Vakjury

De VKC stelt de vakjury samen. De volgende deskundigen uit het hoveniersvak zitten dit jaar in de jury:

Op de voorgrond: Pieter Kies (Pieter Kies Toptuinen). Daarachter van links naar rechts: Johan Geerdink (Geerdink Groen-Neede), Gienus Reurink (Snoek Hoveniers), Jan-Willem Willems (New Art Groen-

projekten), Connie Ettema (Ettema Tuininrichting), Stef Groenleer (Wellant College/IPC Groene Ruimte), Melle Wierper (Groenpartners), Wilfried Reuvers (Wilfried Reuvers ontwerp bureau) en Gerard de Wagt (voorzitter/secretaris van de jury). Ruud Aanhane (De Tuinen van Ruud Aanhane) ontbreekt op de foto.

Wedstrijdvoorwaarden

De deelnemers:

- staan ingeschreven bij het Productschap Tuinbouw;
- mogen slechts één tuin per bedrijf opgeven;
- hebben de betreffende tuin aangelegd en de tuin valt als project onder verantwoordelijkheid van het bedrijf;
- mogen een eerder genomineerde tuin niet binnen drie jaar na nominatie opnieuw aanmelden;
- mogen een winnende tuin niet opnieuw aanmelden;
- zenden geen modeltuinen in;
- zenden een tuin in die volgroeid is (bij voorkeur 2 groeiseizoenen);
- hebben van de eigenaar van de tuin toestemming voor de beoordeling van de tuin.

Categorieën en winnaar

De oppervlakte van de deelnemende tuinen valt in één van de drie categorieën:

- klein: 0 tot 200 m²
- midden: 200 tot 500 m²
- groot: vanaf 500 m²

Bedrijven moeten aangeven in welke categorie de ingezonden tuin valt. De jury kan in elke categorie maximaal drie tuinen nomineren. Uiteindelijk levert elke categorie een winnaar op. Onafhankelijk van de oppervlakte wordt de tuin met het hoogste gemiddelde aantal punten verkozen tot 'Tuin van het Jaar'.

Beoordelingscriteria

■ Algemeen

In de beoordeling wordt getoetst of de hovenier de opdracht in overeenstemming met de wensen en eisen van de tuinbezitter heeft uitgevoerd. Daarnaast wordt gekeken naar de andere zaken waar de hovenier rekening mee moest houden bij de aanleg van de ingezonden tuin.

■ Ontwerp

De vakjury beoordeelt het ontwerp op uitwerking van de opdracht, creativiteit en originaliteit, aansluiting op huis en omgeving, schaalverhouding, juiste samen-

hang en materialisatie en het beplantingsplan.

■ Aanleg dode materialen

De vakjury beoordeelt de toepassing van dode materialen op grondbewerking, verharding, stabiliteit, aanleg en constructie, afwerking en veiligheid.

■ Aanleg beplanting

De vakjury beoordeelt de beplanting op kwaliteit, kleurstelling, verwerking, toepassing, combinaties en vakkundigheid.

■ Onderhoud

De vakjury beoordeelt het onderhoud van verhardingen, beplanting en constructie.

Punten en normering

Bij de jurering van de ingezonden tuin geeft ieder jurylid punten voor de verschillende onderdelen. De gemiddelden van de toegekende cijfers leveren het - op één decimaal nauwkeurige - eindcijfer op. De normering is als volgt:

- ≤4 = zeer slecht
- 5 = onvoldoende
- 6 = matig
- 7 = voldoende
- 8 = goed
- 9 = zeer goed
- 10 = uitstekend.

Prijzen

De winnaars van de wedstrijden mogen een jaar lang de titel 'Tuin van het Jaar' voeren. Verder ontvangen zij een kunstwerk van Marjolein Boereboom en een ingelijste foto van de winnende tuin (gemaakt door Tuin&Landschap). De genomineerden voor de vakprijs en de door de persjury geselecteerde tuinen krijgen een gevelbord. Alle genomineerden ontvangen een speciale oorkonde en alle deelnemers een deelnemercertificaat. Ook krijgen alle deelnemers het juryrapport toegestuurd.

Persjury

De persjury wordt samengesteld door het HIC en bestaat uit (van links naar rechts):

Leontiene Trijber – auteur tuinboeken en groenpublicaties

Jurgen Smit – hovenier en voormalig presentator diverse tuinprogramma's

Gerard de Wagt – voorzitter/secretaris van de jury

Henk Dijkman – fotograaf en hoofdredacteur Terra Architectura

Loes Langendijk – freelance journalist voor voornamelijk consumentenbladen, waaronder Libelle en Margriet

Mariette van Vucht – redacteur Groei&Bloeï

Thea Seinen – freelance journalist voor voornamelijk consumentenbladen, waaronder Home and Garden en Seasons

Adriaan Koppens – eigenaar www.tuinen.nl

Jacqueline Leenders – hoofdredacteur Bloemen&Planten en Tuinontwerp

Op de foto ontbreken:

Paul Geerts – freelance journalist voor landelijke dagbladen en vakbladen

Lodewijk Hoekstra – presentator Eigen Huis & Tuin

Na een voorselectie heeft de persjury vier tuinen genomineerd: de tuinen van Van Dijk Tuinen, Gardening Angels, Harrie Esselink en Van Mierlo Tuinen. De nadruk bij de beoordeling door de persjury ligt behalve op het ontwerp en de aanleg veel meer op de esthetiek dan bij de vakjury. In hoeverre leent de tuin zich voor publicatie in de diverse media? Ook de persjury heeft Van Mierlo Tuinen als winnaar uitgeroepen.

Intieme stadstuin met bladplanten

Met een intieme bostuin heeft Noël van Mierlo zichzelf en zijn partner een groot cadeau gegeven. Volgens zijn vrouw is het buitengewoon goed toeven in de natuurlijke tuin: „Zelfs met onze jassen aan zitten we buiten.” De jury looft de zorgvuldige keuze van de beplanting, die getuigt van lef, creativiteit en goed vakmanschap. „Bovendien is het ontwerp, de aanleg en het onderhoud werkelijk voortreffelijk.”

Tekst Miranda Vrolijk / Beeld Gerdien de Nooy en Noël van Mierlo

De eigenaar

‘Het is een stukje natuur geworden, maar wel met heldere lijnen’

Ontwerper Noël van Mierlo is samen met zijn vrouw de eigenaar van de tuin in Deurne. Voor allebei is het hun eerste tuin en om te zorgen dat die voor beiden volledig naar de zin zou zijn, voerde Van Mierlo viereneenhalf jaar geleden een gewoon klantgesprek met haar, zoals hij dat bij iedere andere klant zou doen. „Het was voor hem een uitdaging om mij helemaal tevreden te maken”, benadrukt ze.

Ze wilde graag dat het een bostuin zou worden. „We houden erg van wandelen in de natuur, vooral in Finland en Canada. Ik wilde graag die bosrijke omgeving terugzien, ondanks de kleine oppervlakte.” Daarbij moest er wat te ontdekken zijn in de tuin. „Ik vind het saai als je hem in een keer kunt overzien, hij moet uitnodigen om er doorheen te lopen.” Verder wilde ze graag een waterelement in de tuin. „Het geeft een extra dimensie en er komen veel vogels op af.” En tot slot moest de tuin een intieme ruimte worden.

De schetsen die Van Mierlo vervolgens

maakte, waren al gauw een schot in de roos. „Maar dat is natuurlijk logisch, want hij kent me goed.” Vooral met de vijf meerstammige *Cornus controversa*, die voor intimiteit zorgen, is de eigenares heel tevreden. „We hebben een speciale band met die bomen, ze horen echt bij ons. Als we ooit nog eens gaan verhuizen dan nemen we ze mee”, verzekert ze. Het heeft haar verrast dat ze er met de tuin zoveel leefruimte bij heeft gekregen. „Als het even kan, zitten we buiten, zelfs met onze jassen aan.” Verder vindt ze de combinatie van de organische vormen van de beplantingsvakken en de 'bospaadjes' met de strakke vormen van de terrassen, zitbank en hagen, erg geslaagd. „Het is een stukje natuur geworden, maar wel met heldere lijnen.” Ook dat het mogelijk is om in de kleine tuin 'op avontuur' te gaan, te ontdekken wat er allemaal in gebeurt, daar is ze heel tevreden over. „Ik ben er heel gelukkig mee, een tuin is echt een groot cadeau aan jezelf.” ■

Tuin van het Jaar
2010

WINNAAR
vakprijs
en
persprijs

CATEGORIE
Klein (<200 m²)

JURYOORDEEL

9,4

Noël van Mierlo, Van Mierlo Tuinen

‘Natuur en architectuur samengesmolten’

„Dit is echt een tuin naar mijn hart. Het is me gelukt om van een kleine stadstuin een bostuin te maken met een natuurlijke uitstraling”, zegt Noël van Mierlo. „En dat zie je niet vaak.” Reden voor hem om met zijn tuin mee te dingen naar de titel Tuin van het Jaar 2010. „Neem de vijf struiken. Veel hoveniers hebben er al schrik van om er één neer te zetten in een kleine tuin, terwijl het dus heel goed kan uitpakken. Omdat ik ze nu al vijf jaar snoei, hebben ze een hele mooie gelaagdheid gekregen. Ze zorgen voor een groot gevoel van privacy.”

Het combineren van natuur met architectuur is iets wat Van Mierlo Tuinen vaker doet. En in deze tuin is dat volgens de ontwerper optimaal gelukt. „Die twee werelden zijn hierin samengesmolten in de vorm van de bosbeplanting met de archi-

tectonische elementen als de lichtwand, de vlonder en de strakke zitbank.”

Er is niet iets in de tuin wat er voor hem uitspringt. „Maar dat hoeft ook niet, want een goede tuin kent een bepaalde balans. Deze tuin is een totaalconcept, alles is ondergeschikt aan elkaar, alles straalt een bepaalde soberheid uit.”

Veel elementen in de tuin zijn door Van Mierlo zelf ontworpen. Van het rekje waar de tuinslang overheen hangt tot de lamp op het grote terras. „Ik vind dat makkelijker dan een catalogus naspeuren. Bovendien wordt de tuin er unieker door.” Ook de lichtwand is van zijn hand. 's Avonds zorgt deze voor een sfeervol schouwspel en overdag werpt de *Cornus* er zijn schaduw op. „Die tekening verandert voortdurend, ik heb gespeeld met het zonlicht.” ■

Noël van Mierlo

Bedrijf Van Mierlo Tuinen

Vestigingsplaats Deurne

Werkgebied In een straal van 50 km rond Deurne

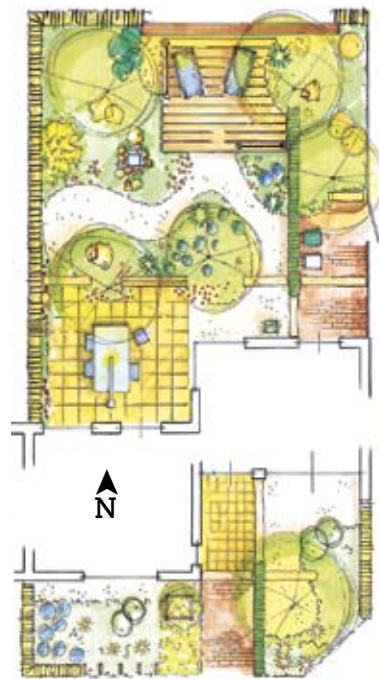
Aantal medewerkers 11

Hoofdactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud van particuliere tuinen

Foto Rens Kromhout

1 De oprit naar de garage is tweeënhalf jaar geleden veranderd in een groene voortuin, omdat in de buurt zelf genoeg parkeerplekken zijn. De taxushaag en meerstammige *Cornus controversa* uit de achtertuin zijn hier herhaald. In de voortuin is echter een zonneminnde biotoop gecreëerd, omdat deze op het zuiden ligt. Zo groeit er *Salvia nemorosa* 'Mainacht', *Ceratostigma plumbaginoides*, *Sedum* 'Matrona' en *Festuca gautieri*.

4 Onder de kornoeljes is een schaduwminnende bosbiotoop gecreëerd van planten die opvallen door de vorm en kleur van hun blad. Hier staan *Hosta sieboldiana* 'Frances Williams', *Saxifraga cortusifolia*, *Brunnera macrophylla* en *Polystichum polyblepharum*. Rechts van de achterdeur staat de door Van Mierlo zelf ontworpen bloembak van gegalvaniseerd staal met een achterwand van cortenstaal.

2 Zicht vanaf het terras dat aan het huis grenst. Omdat je door de bank van Bankirai en de omringende beplanting niet in een rechte lijn naar achteren kunt lopen, nodigt de tuin uit om hem verder te ontdekken. Dit kan via de bospaadjes die aan twee zijden van het terras beginnen.

5 Als waterelement heeft Van Mierlo een 70 cm hoge pilaar neergezet van polyester met de uitstraling van beton. Het water vloeit over de rvs-schaal die er bovenop staat en zorgt daarmee voor een rustgevend geluid. Her en der in de tuin vind je zwervkeien (afkomstig uit een Belgische steengroeve) zoals je die ook in een bos terugziet. Hier groeit *Hakonechloa macra*, *Brunnera macrophylla*, *Rodgersia aesculifolia*, *Galium odoratum* en *Geranium*.

3 De door Van Mierlo zelf ontworpen lichtwand zorgt 's avonds voor een sfeervol decor. Hij is gemaakt van bruin, zonnewerend screen afgezet met hardhouten latten. De wand is hol met onderin vijf tl-bakken die naar boven schijnen.

Bij foto op vorige pagina's

De tuin loopt naar achter 20 cm af. De vlonder van Bankirai-hout lijkt te zweven, omdat deze op het nulpunt is aangelegd. Om de bosvegetatie zo goed mogelijk na te bootsen, zijn in het natuurlijke deel van de tuin lichte glooiingen aangebracht zoals in de beplanting op de voorgrond. Voor de paadjes is een halfverharding van Gralux gebruikt. Dat ze enigszins vermossen versterkt het bos-idee. De 1,20 m hoge taxushaag op de achtergrond zorgt ervoor dat je bij binnenkomst door de geledeur, niet meteen de hele tuin overziet.

Juryrapport

Het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van de tuin toont werkelijk voortreffelijk vakmanschap: Tuin van het Jaar 2010!

Bij de aanleg van de 'intieme stadstuin' is rekening gehouden met privacy en hoogteverschil. Het moest een natuurlijke, onderhoudsvriendelijke tuin worden met een terras en een zonneterras. De wens was om de tuin te verlichten, een waterspel toe te voegen en een leuke entree te creëren. De hovenier is er volgens de jury volledig in geslaagd de verlangde specificaties te verwerken.

De jury vindt dat woning en tuin uitstekend in elkaar overlopen.

Er is een grote beleving vanuit de woning en fraai lijnenspel gecreëerd. De *Cornus* en de hagen geven de tuin de nodige dynamiek en de zeer aparte lichtwand is het vermelden absoluut waard. Zowel in de achter- als de voortuin, zijn er subtiele hoogteverschillen te zien. De keuze van de beplanting getuigt van lef en creativiteit. De gekozen materialen passen zeer goed in het ontwerp. Er zijn veel materialen gebruikt maar dat is zeker in de achtertuin niet storend. Alleen de glimmende plantenbak is misschien iets te veel van het goede.

Het is duidelijk dat de beplanting zorgvuldig is gekozen, waardoor er mooie, natuurlijke overgangen zijn gecreëerd.

De verharding in de tuin is stabiel, meent de jury. Het knipwerk in de klinkers had meer aandacht verdiend en de tegels op het terras liggen niet geheel op lijn, maar verder ziet het er uitstekend uit. De constructies van de bouwwerken zien er netjes en vakkundig uit en de reling is een mooie detailoplossing bij de vlonder. De beplanting oogt fris en gezond en de bloei is voldoende. Er is een mooie, evenwichtige menging van plantensoorten gerealiseerd: een teken van goed vakmanschap.

Slim gebruik van pijpenla

In deze kleine tuin wordt meer ruimte gesuggereerd dan er daadwerkelijk is, zegt Jan Nickmans van PUUR uit Liempde. De eigenaren zijn erg tevreden. „Er heerst rust en harmonie in de tuin. Het is fijn om erin te zitten en mooi om er van bovenaf op te kijken.”

Tekst Erik Langerak / Beeld Rens Kromhout

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Klein (<200 m²)

JURYOORDEEL

8,9

De eigenaar

‘Klare taal, zonder poespas, daar houden we van’

Toen de bewoners in november 2007 een nieuw appartement in hartje Den Bosch betrokken, lieten ze de tuin bewust een jaar ongemoeid. „We wilden eerst de omgeving op ons in laten werken, kijken naar de lichtval in de tuin en uitdokteren wat we eigenlijk wilden met de ruimte; kortom de persoonlijke wensen op rij krijgen. Uit eerdere ervaringen met tuinaanleg weten we dat het belangrijk is om daarvoor de tijd te nemen.”

Het appartement ligt gedeeltelijk boven de parkeergarage op de eerste etage van het complex. Zo’n 4 m boven hun tuin die zich op de begane grond bevindt. De tuin is bereikbaar vanuit de woonkamer via een metalen trap of vanaf de straat via een poort.

Na bijna een jaar hadden de tuineigenaren vrij helder voor ogen wat ze in een nieuwe tuin verlangden: een leefterras en zithoek, voldoende groen en een vijver. Een andere belangrijke eis die ze aan het ontwerp stelden, was dat de hoge muren rondom de tuin en de trap minder dominant aanwezig zouden zijn. Verder stond op de wensenlijst: onderhoudsvriendelijk, passend bij het nieuwe appartementsgebouw, en zo mogelijk een voorziening om regenwater op te vangen om de droge zijkant van de tuin nat te houden.

Aan de hovenier de uitdaging om al deze wensen te vertalen op een lap grond van ‘slechts’ 52 m². Via een tijdschrift en een beurs werden de eigenaren op het spoor van PUUR gezet. „De website gaf uiteindelijk de doorslag”, zeggen de tuinbezitters. „De informatie en foto’s geven een duidelijk beeld van de stijl en filosofie van de hovenier. Klare taal, zonder poespas, daar houden we van. Bovendien ben ik erg voor ontwerp en uitvoering in één hand.”

Eenmaal aan tafel met PUUR-directeur Jan Nickmans werd de goede eerste indruk nog eens extra bevestigd. „We zijn erg te spreken over de werkwijze van PUUR. Op grond van de wensen van de klant maakt hij meestal twee, in ons geval drie, ontwerpen zodat je een goed beeld krijgt van de verschillende richtingen die mogelijk zijn.”

Eigenaar en hovenier werden het snel eens over een van de ontwerpen. „Een strakke indeling waarin slim gebruik is gemaakt van de kleine ruimte en elke plant bewust is gekozen ter versterking van het ontwerp. Er heerst rust en harmonie in de tuin. Het is fijn om erin te zitten en mooi om er van bovenaf op te kijken.” ■

Jan Nickmans, PUUR

‘Stap voor stap een plan uitdiepen’

Wat het eerste opvalt in deze tuin is de loper van verzinkt staal. „Die ligt er niet toevallig”, zegt Jan Nickmans van PUUR. „De loper geeft een soort matte reflectie, waardoor de tuin iets transparants krijgt, ook als je er van bovenaf op kijkt. Dat laatste was een van de wensen van de eigenaren die in een appartement op de eerste verdieping, dus boven hun eigen tuin wonen.”

Nickmans stuurde deze tuin in voor de verkiezing, omdat hij het een goed voorbeeld vindt van hoe je in een kleine ruimte een volwaardige tuin kunt aanleggen, waarin meer ruimte wordt gesuggereerd dan er daadwerkelijk is. „De twee witgelakte houten wanden dragen daaraan bij. Je zou denken dat een paar muren de ruimte visueel kleiner maken maar het tegenovergestelde is waar. De wanden veronderstellen een ruimte erachter, bo-

vendien onttrekken ze de dode hoek bij de tuinpoort aan het zicht.”

De beplanting in de tuin is sober. „Er komt hier weinig zon. Geen ideale stek voor weelderige bloeiers”, zegt de tuin- en landschapsarchitect. Hij koos voor een rustige, groene basis met veel buxus en wintergroene siergrassen. Een paar haagbeuken en een kamperfoelie camoufleren de stalen trap naar het appartement. In de hoek staat een valse christusdoorn.

„We hebben minstens vijf gesprekken gevoerd. Eerst over de grote lijnen, toen over het materiaalgebruik, vervolgens over het plantmateriaal, de verlichting enzovoorts. Zo doen we het eigenlijk altijd. Het is belangrijk om stap voor stap een plan uit te diepen. Je kunt wel aan de gang gaan op basis van één klantgesprek maar dan wordt het niets bijzonders.” ■

Jan Nickmans

Bedrijf PUUR

Vestigingsplaats Liempde

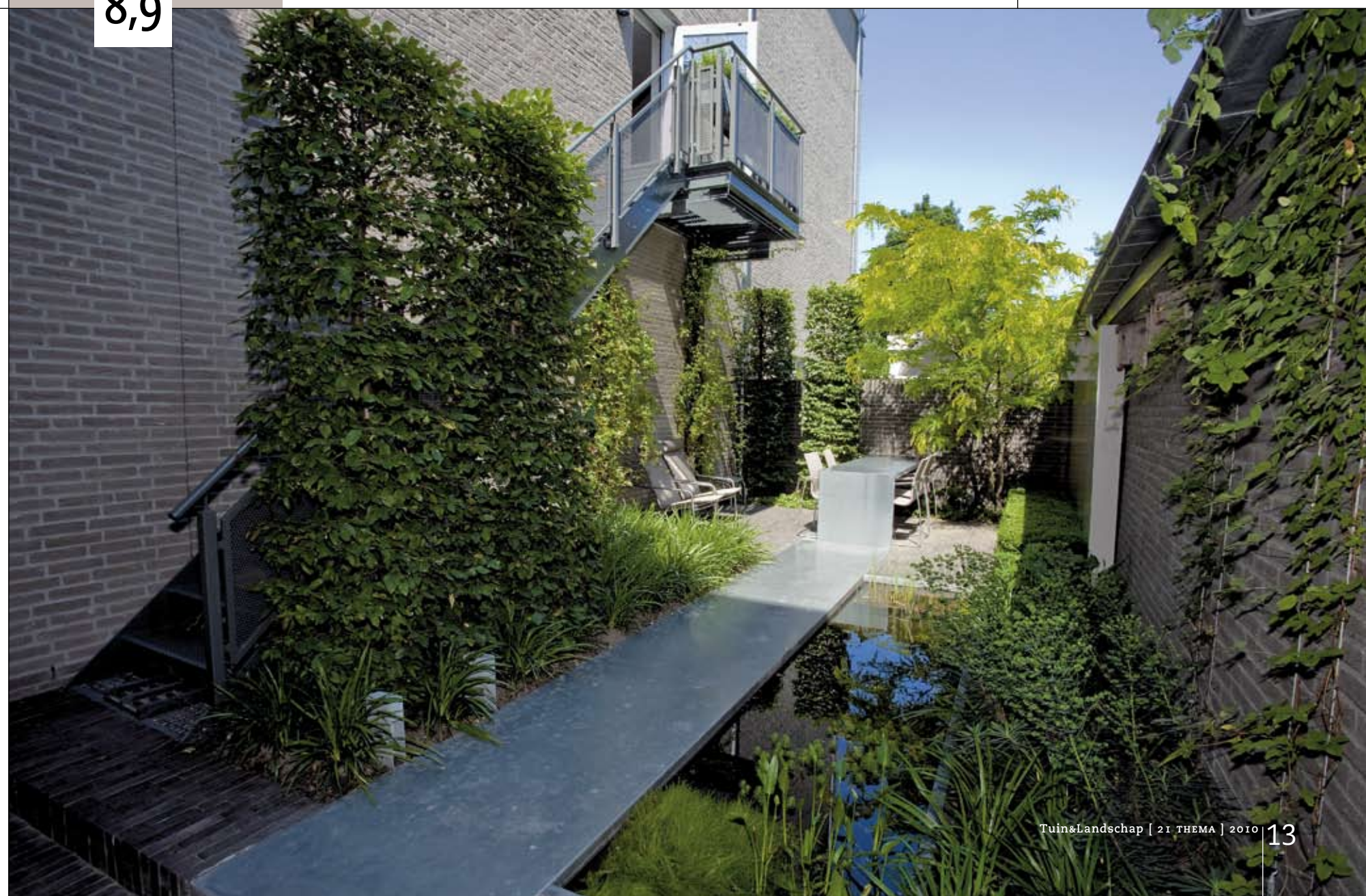
Werkgebied Zuiden van Nederland

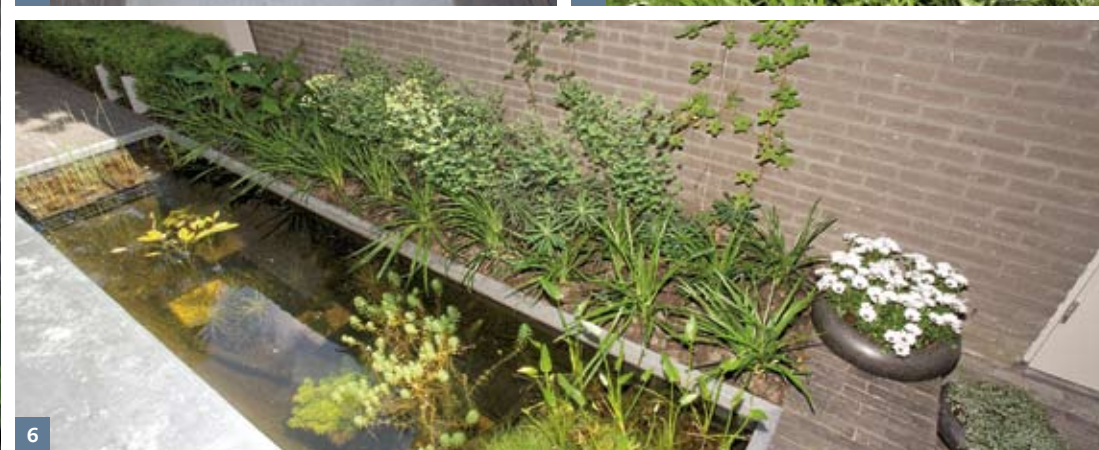
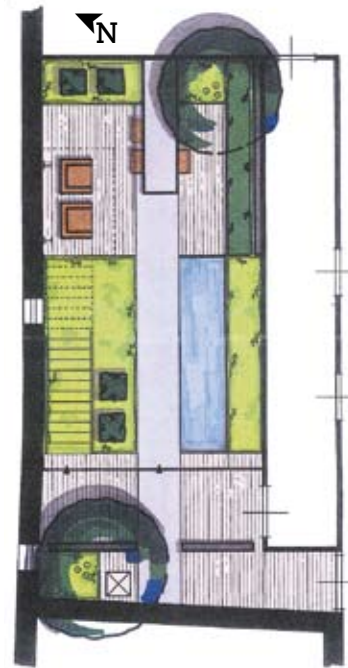
Aantal medewerkers 19

Hoofdactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud particuliere tuinen

Foto PUUR

1 De twee crèmekleurige muren in de tuin zijn feitelijk twee platte dozen van Okoumé-hout die over houten palen zijn geschoven. Het hout is bewerkt met een glanzende buitenlak. De muren onttrekken een dode hoek bij de poort naar de straat aan het zicht. De zonnebloemen aan de wand hield de tuineigenaar over aan een verblijf in Amerika.

4 De looper van roestvrij verzinkt staal markeert de middenas van de tuin. Het staal warmt op door de zon, maar omdat deze slechts even in de tuin staat, wordt de looper nooit gloeiend heet. Voor de bestrating zijn geglaazuurde, gebakken klinkers gebruikt die bijdragen aan de 'strakke' uitstraling van de tuin.

2 Een derde houten wand is geplaatst voor een van de langzijden van de tuin. In de houten constructie zit een reservoir om regenwater op te vangen. Aan het reservoir is een koppeling bevestigd, zodat de eigenaar water kan tappen om de tuin te besproeien. Tussen het terras en het innovatieve waterreservoir staat een blokhaag van *Buxus*.

5 De ruimte onder de trap is beplant met *Liriope muscari*. Achterin staat een *Hortensia macrophylla*.

3 De stalen looper eindigt in een strakke, ruime tafel waar 's morgens de zon op staat. In de hoek bij de tafel staat een *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'. Deze boom leent zich goed voor snoei en is dus eenvoudig klein te houden. Bovendien komt *Gleditsia* relatief laat in het blad waardoor de boom geen obstakel is voor de lage voorjaarszon.

6 De rand van de vijver en het folie zijn onzichtbaar weggevoerd onder een stalen lijst. In de smalle strook grond tussen de muur en de vijver staat *Liriope muscari*, *Persicaria* 'Alba', (niet zichtbaar op de foto) en *Euphorbia characias* subsp. *wulfenii*. In de vijver groeien diverse waterplanten.

Juryrapport

Een nette, strak uitziende tuin noemt de jury de moderne patio-tuin van PUUR. De opdrachtgever wilde graag een verrassende, onderhoudsvriendelijke stadstuin met een ruimtelijke uitstraling. Een strakke, hedendaagse tuin bovendien, maar wel met een 'groen' karakter. De hovenier is er volgens de jury zeker in geslaagd aan de wensen van de opdrachtgever te voldoen, al hadden de kunstbloemen wat meer op de voorgrond mogen staan.

Er is symbiose tussen de stijl van het pand en het groen, dus de tuin sluit mooi aan bij de woning. De keuze voor de klimplanten is uitstekend en de bestrating is passend. Dankzij de juist geplaatste bomen en klimplanten, is de overgang van de tuin naar de omgeving goed.

De doorlopende tafel is een creatieve vondst, de wateropslag inventief en de panelen in de tuin zijn erg mooi. Van de beplanting is een wezenlijk onderdeel gemaakt, de blokhagen zijn werkelijk prachtig, vindt de jury.

De gekozen planten passen helemaal bij de stijl van het ontwerp. Vooral de bomen zijn prachtig, maar ook de vijfverbeplanting is mooi. Langs de vijver had iets steviger groen echter niet misstaan. Hoewel de assortimentskeuze in vorm, textuur, kleur en grootte goed is, is deze ook redelijk voorspelbaar. Meer contrasten waren welkom geweest. De dieptewerking in de beplanting had beter gekund. De tafel zorgt wel voor diepte in het concept. Het seizoenbeeld van deze tuin is werkelijk perfect.

Bij de aanleg van de verharding is tot op detailniveau goed vakwerk geleverd: de voegen en aansluitingen zijn prima. De waterafvoer is zelfs geweldig opgelost. Over de staal- en wandconstructies zijn geen klachten: deze zijn degelijk. Ook hier is goed vakwerk geleverd. De afwerking is dan ook strak en netjes, al hadden de beplantingskistjes bij de waterplanten fraaier gekund.

Tuin omlijst landschap

Privacy met behoud van uitzicht, een groot overdekt terras, bloeiende planten, een waterpartij, weinig onderhoud en dat in een relatief kleine achtertuin. Harry Esselink integreerde al deze wensen in een tuin met mediterrane uitstraling die hij in samenwerking met de eigenaar, een bouw-ondernemer, aanlegde.

Tekst Peter Bennink / Beeld Rens Kromhout

De eigenaar

'De hovenier bleek het toch steeds bij het rechte eind te hebben'

Harry Esselink tekende voor het ontwerp en de aanleg van deze tuin aan de rand van Winterswijk. Dat wil zeggen voor de aanleg van de bestrating en de beplanting. De bouwkundige elementen in de tuin zijn door de eigenaar, die aannemer is, zelf gebouwd.

Esselink heeft de vijver en overkapping wel ontworpen. Hij had volgens de bewoner overal een mening over, bijvoorbeeld over materiaalgebruik en maatvoering. „En die adviezen waren meestal terecht. Vaak had ik tijdens de bouw voor een makkelijkere oplossing gekozen, maar als we het dan eenmaal volgens Harry's ontwerp gemaakt hadden, bleek hij het steeds bij het rechte eind te hebben”, zegt de aannemer. „Daarbij gaat het om bijvoorbeeld de breedte van de waterbak, zodat je het water ook vanuit het huis kunt zien, de kleur van de tuilmuren en de plaatsing van de spotjes in de overkapping.”

De bewoners wilden graag een mooie, onderhoudsarme tuin waarvan ze veel gebruik zouden maken. Een van de elementen die er dan ook in moesten komen was een flinke overkapping waaronder ze lekker buiten konden zitten. „Deze tuin ligt pal op het zuiden en wordt snel te warm. Voorheen hadden we een groot zonnenscherm tegen het huis waar we

altijd onder zaten, in de rest van de tuin kwamen we eigenlijk niet. Door de overkapping achterin gebruiken we nu de hele tuin”, aldus de eigenares.

De bewoners zitten geregeld in de overdekte zithoek achter in de tuin. Het 'raam' in de muur is zo geplaatst, dat je vanaf de bank wel naar buiten kunt kijken en kunt genieten van het uitzicht, maar toch niet al te veel inkijk hebt. Dat vinden de bewoners prettig, omdat tussen de tuin en het achterliggende weiland een beek stroomt met een wandelpad erlangs, waar veel mensen hun hond uitlaten.

Een van de opvallende kenmerken van de overkapping is de toeg die het landschap vanuit het huis bekeken omkadert. Volgens de tuineigenaren is het landschap nu „net een ingelijst schilderij.”

Direct naast het afdak is een vlonderterras met een glazen omheining, zodat ook de hond des huizes kan genieten van het uitzicht. In een uitsparing in deze vlonder staat een *Juglans* die een bijzondere betekenis voor de bewoners heeft. Hun zoon had deze boom kort voor zijn overlijden in de oude tuin geplant. Deze notenboom moest dan ook zeker een plek krijgen in de nieuwe tuin. ■

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Klein (<200 m²)

JURYOORDEEL

8,8

Harry Esselink

'Eigenlijk is het een heel mooie tuin'

Meestal maakt hij tuinen die groter van formaat zijn. „Maar dit is ondanks zijn bescheiden afmetingen toch een groot project geweest”, zegt Harry Esselink van het gelijknamige hoveniersbedrijf uit het Achterhoekse De Heurne. „Het ontwerp was gecompliceerd omdat we met veel rekening moesten houden in een kleine ruimte.” Uiteindelijk is het volgens de voormalig winnaar van de Tuin van het Jaar-verkiezing gelukt om alle wensen in het ontwerp te verwerken zonder afbreuk te doen aan het beeld: „Door het gat in het dak, waar de zuileik doorheen groeit, oogt de overkapping minder massief waardoor zij niet overheerst. Door de glazen afscheiding achter in de tuin blijft de hond binnen, zonder dat je tegen een lelijk hek aan kijkt. De beplanting is als een gemengd boeket met het hele seizoen door kleur.”

Door de plaatsing van de waterbak tegen het huis en ter hoogte van de vensterbank wint de tuin veel diepte, meent Esselink: „Vaak zie je vanuit het huis eerst een terras van 4 of 5 m en begint daarna pas de eigenlijke tuin. De vijver tegen het huis aan laat de tuin direct achter het raam beginnen.”

De aanleg is een hele klus geweest en vooral technisch ingewikkeld. „Het achterste deel van de tuin is bijvoorbeeld meer dan een meter opgehoogd waarvoor een betonnen keermuur is gegoten.”

„Toen de tuin af was dacht ik: 'Nou, het is best mooi geworden'. Toen ik er een tijdje later weer kwam, vond ik hem al mooier. En weer later dacht ik: 'Eigenlijk is het echt een heel mooie tuin geworden.' Toen hebben we besloten om met deze tuin aan de verkiezing mee te doen.” ■

Harry Esselink

Bedrijf Harry Esselink
Vestigingsplaats De Heurne
Werkgebied Heel Nederland maar vooral de Achterhoek
Aantal medewerkers 17
Hoofdvactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud van particuliere tuinen
Ontwerp Douwe Wessels en Harry Esselink

1 In het afdak is een uitsparing gemaakt waar een zuileik doorheen groeit. De spiegelbeplanting bestaat uit *Viburnum davidii* en *Ajuga reptans*. Het warme geel van de muren is gekozen op aanraden van Harry Esselink. Deze kleur sluit aan op de tegels en moet de mediterrane sfeer in de tuin versterken.

2 De tuinmuur die de scheiding met de burens vormt is van gestort beton. Aan de kant van de burens is er, voor het aanzicht, een bakstenen muur tegen aan gemetseld. De kant van de tuineigenaren is afgewerkt met een pleisterlaag. Een roestvrijstalen gootje boven op de muur werkt het geheel af en beschermt het stucwerk tegen inregenen.

3 In de hoek van het huis met de aanbouw ligt een plantvak met *Lavandula*. *Lavatera* die tegen de muur aan stond, heeft de strenge winter niet overleefd en is vervangen door een *Nerium oleander*. In het door een buxushaag omgeven plantvak midden in de tuin bloeien het hele seizoen planten, waaronder *Allium*, *Knautia macedonica* en *Echinacea purpurea*.

4 Vanaf de bank onder het afdak heb je door het raam uitzicht over de beek, het weiland en de bomenrij achter de tuin. Tegelijkertijd is er nauwelijks inkijk vanaf het wandelpad dat langs de beek loopt. Het verlaagde vlonderterras geeft de mogelijkheid om meer contact met de buitenwereld te hebben.

5 Over de volle lengte van de tuin is een verhoogde betonnen bak gebouwd. Tegen het huis aan is de bak gevuld met water. Deze vijver loopt via een ondiep gedeelte met moeras- en waterplanten over in een verhoogde border. In het eerste deel van de vijverpartij groeien geen planten, vervolgens is er een ondiep gedeelte

waar onder andere *Menyanthes trifoliata* en *Butomus umbellatus* groeien. Dit deel van de vijver loopt over in het achterste deel van de bak met een weelde aan bloeiende planten zoals *Verbascum*, *Centranthus ruber*, *Salvia*, *Nerium oleander*, *Oenothera*, *Thalictrum* en *Cleome*, en een *Buxus*-bol.

Juryrapport

Een geweldige samenwerking tussen de bouwkundig aannemer en de hovenier, vindt de jury. De stijl van de woning moest terugkomen in het overdekte terras van de patiotuin. Complicerende factoren waren de nabijheid van een tankstation en het flinke hoogteverschil met de naastgelegen sloot. Voor de relatief kleine tuin had de eigenaar de nodige wensen, zoals een ontwerp zonder inkijk vanaf het looppad achter de tuin. Belangrijk was bovendien dat een waterelement het omgevingsgeluid deels zou opvangen. Verdere eisen waren: weinig onderhoud maar wel bloemrijk, de realisatie van een houtopslag en contact met het landschap.

De jury is van mening dat de hovenier er heel goed in geslaagd is de wensen van de opdrachtgever te realiseren. De overkapping met venster is werkelijk schitterend en de vlonder is mooi verlaagd. De zuileik door het dak verdient een bijzondere vermelding. De tuin is vakkundig opgehoogd en dat is een knap technisch kunstje. De assortimentskeuze en kleur van de beplanting is helemaal passend, al detoneren de stamroosjes in het midden van de tuin enigszins. Hoewel de buxushaag niet optimaal is, ziet de beplanting er verder zeer gezond uit. Er is voldoende bloei en de inboet is prima, hoewel wellicht iets te klein. Mede dankzij de oleander is de inboet apart, maar geslaagd. De verharding is zeer goed gerealiseerd, tot op detailniveau is er vakwerk geleverd. Bij de constructies komt duidelijk de vakkundigheid en duurzaamheid naar voren, al had er op detailniveau wat beter gelet moeten worden op het stucwerk van de muur en op de voet van de paal in de overkapping. Daarentegen is de folie van de vijver mooi afgewerkt en is de overkapping groots te noemen, aldus de jury.

Tuin omringt dijkhuis optimaal

De eigenaren van deze tuin in de Hoekse Waard kozen nadrukkelijk voor de signatuur van Duotuin. Huis en tuin ondergingen gelijktijdig een metamorfose met groots resultaat. Het uitzicht op het achterland is optimaal, toch biedt de tuin de gewenste beschutting en privacy. En vooral: door slim gebruik van de niveaoverschillen vormen huis en tuin nu een logistiek en functioneel geheel.

Tekst Marrit Molenaar / Beeld Rens Kromhout

De eigenaar

‘Vooral de combinatie van huis en tuin is heel geslaagd’

Vanwege positieve ervaringen met Duotuin bij zijn vorige huis, kwam de eigenaar van deze tuin in Zuid-Beijerland opnieuw bij dit tuinontwerpersduo uit. „Margriet en Tom denken goed mee en trekken echt veel tijd voor je uit”, verklaart hij zijn keus. Maar vooral de signatuur van Duotuin, met het kenmerkende gebruik van onder meer steigerplanken en steigerbuizen spreekt hem zeer aan. „We wilden toch graag een wat moderne tuin”, bevestigt de vrouw des huizes de keuze.

Bijzonder bij deze tuinaanleg was dat het huis bijna gelijktijdig op de schop ging. De eigenaren wilden met name aan de achterkant uitbouwen. Duotuin stelde voor om deze verbouwing in samenhang met het ontwerp voor de tuin te doen. Zo geschiedde. De glazen uitbouw, het nieuwe terras met trap naar beneden, de doorbraak vanuit de woonkamer naar de zijkant van de tuin: alle aanpassingen aan het huis zijn volledig op het tuinontwerp afgestemd.

Hoewel de eigenaren de ontwerpers/hoveniers heel vrij hebben gelaten bij het ontwerp, waren hun wensen talrijk. Een fietsenstalling alias containerstalling aan de voorkant, een terras aan de zijkant (vanwege de ochtend-

zon), een nieuw terras 'beneden', natuurlijke zonwering en beschutting tegen de wind achter, een plek opzij van het huis om de auto onderaan de dijk te parkeren, keuze om in schaduw of zon te zitten, groen genoeg in de winter, privacy op meerdere plekken, badergelegenheid, onderhoudsvrij... Schijnbaar moeiteloos is dat alles in de tuin ingepast: de tuinbezitters zijn in elk geval zeer enthousiast en zichtbaar trots op het resultaat.

„Ze hebben het geheel logistiek goed ontworpen, de routes in en om het huis zijn logisch.” Wat de eigenaar ook waardeert is dat Duotuin zelf de uitvoering op zich neemt: „Als ze in de praktijk zien dat iets uit het ontwerp niet helemaal goed uitpakt, dan gaan ze het ter plekke nog wat bijschaven.” Hij geeft als voorbeeld de repeterende openingen in de groene achterwand van steigerpalen achter in de tuin: daarvan pasten de hoveniers de maatvoering tijdens het werk nog aan om deze te optimaliseren. De aanleg is volgens schema uitgevoerd: gestart in het najaar en opgeleverd in het voorjaar, zodat de eigenaren meteen bij het eerste lentezonnetje van hun nieuwe tuin konden genieten. ■

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Middelgroot (200-500 m²)

JURYOORDEEL

9,1

Tom Mosman en Margriet Essink, Duotuin

‘Je kunt nu om het hele huis heen lopen’

„In onze tuinontwerpen proberen we altijd een compositie te maken met verschillende, veelal contrasterende materialen, die je als een object kan beschouwen”, legt Tom Mosman van Duotuin uit. Dat deed hij ook bij deze tuin in de Hoekse Waard. „De buizen van de pergola zijn een object, de lamp is een object, de vlinder is een object.” De ontwerper/hovenier geeft aan dat het bijzondere aan deze tuin is dat hij bij een dijkhuis ligt. „We konden leuk met de niveaoverschillen spelen. En we hebben ingespeeld op het omringende landschap zoals de zee en de polder.”

Mosman creëerde samen met compagnon en echtgenote Margriet Essink in de voortuin een losse duinsfeer met kalkminnende heesters en vaste planten. „De voortuin is als het ware een soort duintop,

doordat hij door zijn ligging op de kop van de dijk het hoogste punt vormt.” Vanaf de voorkant voert 'het duin' via de zijkant van het huis de lagergelegen 'polder' in. „De eigenaren wilden vanuit het huis en de tuin graag contact met dit achterland houden. Maar ze wilden ook beschutting tegen de wind en privacy.” Dat is met dit ontwerp allemaal prima gelukt, vindt Mosman. Hij is met name verguld met de doorbraak die vanuit de zijkant van de woonkamer gemaakt is. „Daar is nu een terras met borders en een trap naar achteren/beneden, terwijl voorheen de tuin aan de zijkant eindigde. Nu kan je door de tuin om het hele huis heen lopen.” Reden genoeg voor Duotuin, om – ook gezien de geschikte leefstijl – juist deze tuin in te zenden voor de wedstrijd. ■

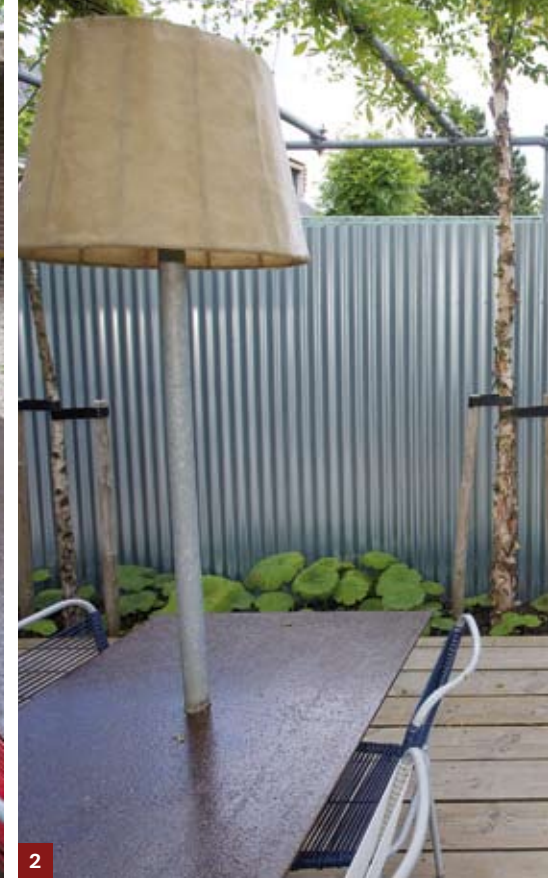
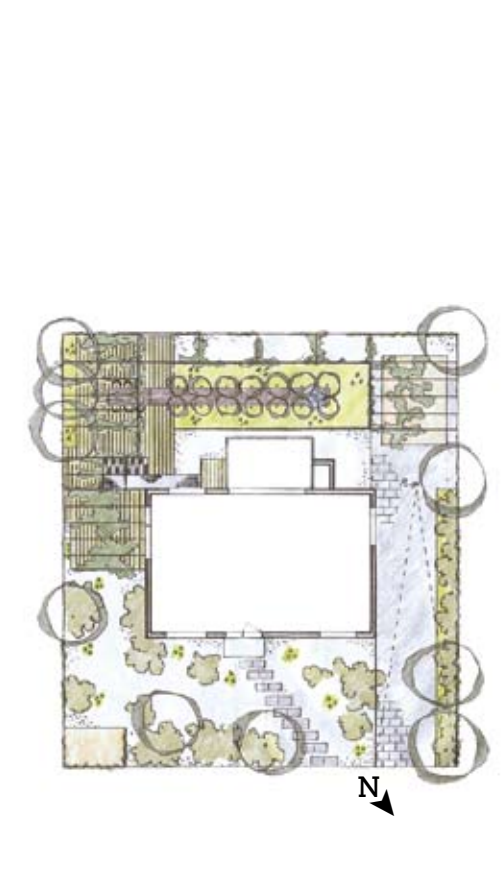
Tom Mosman en Margriet Essink

Bedrijf Duotuin
Vestigingsplaats Rotterdam
Werkgebied Landelijk
Medewerkers Geen
Hoofdactiviteit Ontwerpen en uitvoeren van tuinen/meubels en kunst-opdrachten

Foto Ferry Noordam

1 De tafel van rijplatenstaal loopt door in een opgetild pad, dat letterlijk gedragen wordt door knotwilgen. Het pad voert naar een zinken bad met douche: een oude uit Frankrijk afkomstige veevoederbak. De ontwerpers lieten de bomen bewust aflopen zodat de badgebruiker door een vitrage van wilgentakken onbespied kan badderen. Onder de *Salix* mogen onder meer *Iris sibirica* 'Perry's Blue', *Gaura lindheimeri* 'Siskyou pink', *Aconitum* 'Kelmtscott', en *Ligularia* 'Zepter' pronken tussen bodembedekker *Lamiastrum galeobdolon* 'Florentinum'.

2 Ook de in de tafel geïntegreerde lamp is van de hand van Mosman en Essink. De stoelen zijn van Ikea. Op de achtergrond de schutting van golfplaat en *Betula nigra*, die consequent in zowel voor-, zij- als achtertuin is toegepast. Schutting, klimmers en bomen zijn ook bedoeld om de verderop gelegen nieuwbouw aan het zicht te onttrekken.

3 De hogergelegen voortuin van het dijkhuis kreeg de sfeer van het duin met een schelpenbodem en een kalkminnende beplanting die 'gecontroleerd mag verwilderen'. De planten dienen ook om het zicht vanaf de straat op zowel de badkamer als de woonkamer te belemmeren. Aan vaste planten is onder andere *Acanthus spinosus*, *Crambe maritima*, *Echinops ritro* 'Veitch's Blue', *Santolina chamaecyparissus* te vinden. *Ilex crenata* 'Convexa', *Perovskia atriplicifolia* 'Blue Spire', *Rhamnus frangula* 'Asplenifolia', *Rosa rugosa* en *Tamarix tetrandra* zijn voorbeelden van de gebruikte heesters. De rijplaten komen terug als opsluiting van de voortuin langs de aflopende oprit met carport.

4 Ter linkerzijde van het huis kwam een extra terras, waar de eigenaren 's ochtends van de zon kunnen genieten. Via een nieuwe doorgang vanuit de zijkant van de woonkamer is dit nu goed bereikbaar. Ook via de voortuin is het terras toegankelijk, dat op zijn beurt weer toegang geeft tot de achtertuin via een stalen trap naar beneden. Deze verbinding wordt visueel benadrukt door de pergola die vanuit de achtertuin naar voren is doorgetrokken. Hetzelfde geldt voor de zogenaamde kistvlonder.

5 Op deze foto is goed te zien dat tuin en glazen uitbouw in samenhang met elkaar zijn ontworpen. Vanuit deze uitbouw geeft de van roosters gemaakte overloop zowel toegang tot de achtertuin (rechtsom via de trap naar beneden) als toegang tot het zijterras (linksom, zie foto 4). De met klimmers (onder andere *Campsis* $\times$ *tagliabuana* 'Mme Galen', *Wisteria sinensis*, *Hedera helix*) begroeide schermen aan de achterrand van de tuin luwen de wind en laten toch contact met het achterland mogelijk.

Juryrapport

Deze tuin is een schoolvoorbeeld van creativiteit en vakmanschap wat ontwerp en aanleg betreft, zo luidt het algemene oordeel van de jury. Er waren nogal wat wensen van de kant van de eigenaren: vanuit het huis en de tuin contact houden met het achterland; de nieuwbouw terugdringen; de wind luwen en inijk verhindern. Dankzij het materiaal en de plaats van de trap en vlonder, sluiten de woning en de tuin zowel aan de voor- als achterzijde mooi op elkaar aan. De overgang naar de omgeving is perfect opgelost, met mooie vensters naar het landschap.

Het totale concept getuigt van creativiteit, met de meubels en verlichting als sterkste voorbeeld. De dragende wilgen zijn creatief verwerkt, het carportdak is mooi opgehangen. Dankzij een fraaie indeling door veel groen ten opzichte van de ruimte, is er veel geborgenheid gecreëerd. De materialen zijn in de gehele tuin perfect toegepast. De eenvoud maakt het passend en consequent. Ook de kleurstelling ervan is goed op elkaar afgestemd: de schelpen passen perfect. Zowel in vorm als kleur, horen de gekozen materialen helemaal thuis in de tuin. Tot in detail is alles duidelijk uitgedacht.

De gekozen beplanting is zeer goed, al had het in de voortuin iets beter gekund. Deze oogt wat rommelig. Bij de keuze voor het sortiment is goed nagedacht over de invloeden van zout en wind van de nabije zee en het Haringvliet. Mogelijk had voor enkele planten een betere plek gevonden kunnen worden, en dan met name voor de lavendel en tamarisk. Mede door het gebruik van knotwilgen is er voldoende dieptewerking: iets dat in de breedte onder meer knap is opgelost met de pergola. Er is vakkundig gewerkt bij de aanleg van de verharding, met de goede, stevige oprit als beste voorbeeld. Bij de afwerking is mooi gebruik gemaakt van tweedehands materialen. De waterafvoer is mooi opgelost met een goede goot bij de carport.

Grassentuin met Scandinavisch tintje

Een grassentuin met een Scandinavisch tintje, dat was de wens van de eigenaren. De hovenier ontwierp vervolgens een houten tuinhuis met een groendak en plantte her en der groepjes berkenbomen, temidden van grote groepen vaste planten en grassen. „En dat op een natte, dichtgeslagen veengrond die vroeg om grondbewerking en specifieke plantenkennis”, luidt het commentaar van de jury.

Tekst Miranda Vrolijk / Beeld Gerdien de Nooy

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Middelgroot (200-500 m²)

JURYOORDEEL

8,8

Wiljan Visser, Visser Tuinen

‘Trots op zelf ontworpen tuinhuis’

Jarenlang dacht hovenier Wiljan Visser eraan om een keer mee te doen aan de Tuin van het Jaar-verkiezing. Maar met een alledaagse tuin die wel keurig netjes is, breng je het volgens hem niet ver. Daarom koos hij ervoor om zich pas in te schrijven met een tuin die er echt uitspringt. „En dat doet deze. Vanwege de losse vormgeving, de organische vormen, de combinatie van verschillende materialen en de uitgestrooide Schellevistegels in het schelpengrind. De seizoenbeleving is heel sterk, zo levert het wintersilhouet van de grassen een prachtig beeld op.”

Een echte topper in de tuin is volgens Visser het zelf ontworpen tuinhuis. „Omdat deze volledig is geïntegreerd in de tuin. Hoewel hij op de meest logische plek staat, is dit wel een heel dominante plek. Toch gaat hij door de verschillende

niveaus en het grasdak helemaal op in de vasteplantenborder. Daar zijn we trots op.” Ook bekijkt Visser met veel genoegen de beplanting, die goed is aangeslagen, terwijl veel buurtuinen daarmee worstelen. „Daar ging een uitgebreid grondonderzoek aan vooraf. De slappe veengrond was namelijk helemaal aangereiden tijdens de bouwwerkzaamheden. We hebben de structuur grondig onder handen genomen.”

Dat de eigenaren heel goed wisten wat ze wilden, heeft Visser als positief ervaren. „Het was prettig communiceren. Omdat ze veel over planten weten en een duidelijke voorkeur voor bepaalde soorten hebben, was het geen kwestie van zomaar een border aanleggen. We hebben nu zelfs soorten gebruikt die we daarvoor nog nooit hadden toegepast.” ■

Wiljan Visser

Bedrijf Visser Tuinen

Vestigingsplaats Leimuiden

Werkgebied Noordelijk deel van de Randstad

Aantal medewerkers 15

Hoofdactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud particuliere en bedrijfstuinen, boomverzorging

Ontwerp Chris van der Zwet, destijds student landschapsinrichting Wageningen Universiteit; inmiddels afgestudeerd landschapsarchitect

De eigenaar

‘We wilden een grassentuin à la Piet Oudolf’

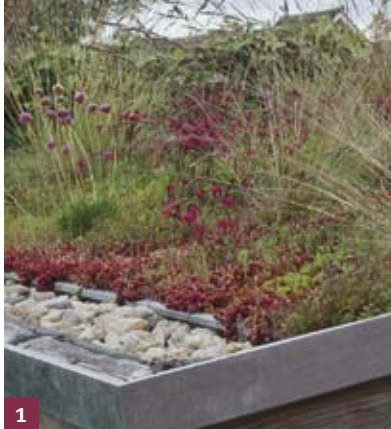
De eigenaren van de tuin in Roelofarendsveen zijn echte liefhebbers van grassen en van Piet Oudolf. Geregeld bezoeken ze zijn grassentuin in Hummelo op zoek naar nieuwe soorten. Ze hadden hem dan ook het liefst als ontwerper gevraagd. „Maar hij heeft een wachtlijst van zo’n drie à vier jaar.” Zo lang wilden ze niet wachten, daarom hebben ze hovenier Wiljan Visser ingeschakeld, omdat ook hij veel over grassen weet en bovendien ruime ervaring heeft met het aanleggen van tuinen op slappe veengrond.

Vijf jaar geleden verhuisden de bewoners naar het nieuwbouwhuis aan het Braassemermeer. De tuin lieten ze inzaaien met gras omdat ze hem eerst wilden beleven. „Waar staat de zon, waar gaat hij onder, waar zit je uit de wind”, verduidelijkt de eigenares. Na twee jaar wisten ze precies wat ze wilden en is de schop erin gegaan. Zo stond de plek van de drie terrassen vast. Ook hadden ze heel specifieke wensen voor de borderbeplanting, ze wisten precies welke soorten – zoals *Eriophorum latifolium* en *Panicum virgatum* ‘Rehbraun’ – ze in ieder geval terug wilden zien. Daarnaast moest de tuin een natuurlijke, Scandinavische uitstraling krijgen. „We komen graag in het noorden van Europa.”

De inrichting van de tuin lag dus bij voorbaat al behoorlijk vast. De samenwerking met Wiljan Visser hebben ze als perfect ervaren. Dat de tuin geïnspireerd is op het Scandinavische landschap is bijvoorbeeld duidelijk terug te zien in het kruidendak van het tuinhuis, de groepjes berkenbomen en de toegepaste natuurlijke materialen als hout en schelpen. Ook over de organische vormgeving in combinatie met strakke lijnen zijn ze heel goed te spreken. „Het huis leent zich daar goed voor.”

Elke dag zijn de eigenaren in de tuin te vinden. „We proberen er zo veel mogelijk van te genieten.” Wanneer het weer het niet toelaat, zitten ze in de serre die aan de vijver grenst, zodat ze nog zo veel mogelijk van de tuin beleven. De vijver trekt door de gevarieerde beplanting veel hommels, bijen en vlinders aan. Ook vele soorten vogels, eenden, waterkippen, kikkers en salamanders weten hun weg naar de tuin te vinden. Zo’n vier uur per week zijn ze kwijt aan onderhoud. Daarnaast komt Visser zo’n twee à drie keer per jaar voor het grove werk als het afknippen van de vaste planten of het kortknippen van de grassen. „Na de beurt in het voorjaar is de tuin weer helemaal leeg en opgeruimd, zo’n nieuw begin is heerlijk.” ■

Juryrapport

Een mooie, natuurlijk ogende en goed verzorgde tuin, vindt de jury. De hovenier is er in geslaagd een eigentijdse vaste planten-tuin te creëren, waarin veel valt te beleven, ook in de winter. Steekwoorden waren: rust, ruimte, bloemen en grassen. En dat op een natte, dichtgeslagen veengrond die vroeg om grondbewerking en specifieke plantenkennis. Mede dankzij de vlinder in de achtertuin en het losse materiaal in de voor- en zijtuin, sluiten woning en tuin mooi op elkaar aan en vormen ze een geheel. Bij de overgang van de tuin naar de omgeving vormen de bomen een mooi kader. Het ontwerp van de tuin bouwt zich op dankzij de palen. De hovenier heeft een fraaie vijver met vlinder opgeleverd en de berging met dakbeplanting is creatief in vorm én plaats.

De jury heeft waardering voor de gebruikte materialen in de tuin, met name de schelpen en het hout. De potten en het meubilair vormen een uitstekende toevoeging en de verlichting is goed. Verder zijn er veel leuke vogelvoedermogelijkheden.

De beplanting vormt een mooi geheel binnen het ontwerp. Het seizoenbeeld is prima, zeker dankzij de vaste planten. Wellicht dat het in de winter iets minder wordt. Ook ziet de beplanting er gezond uit, al zijn de bomen wat aan de jonge kant.

De uitvoering van de grondbewerking heeft goed uitgedaan en de waterhuishouding is goed tot perfect geregeld. Over het algemeen is de verharding netjes en goed afgewerkt, maar op detailniveau had een aantal zaken meer aandacht verdiend. Zo is de aansluiting met de schelpen op de gevel slordig. De tegels liggen niet op een lijn en hier en daar zelfs wat scheef.

1 De vegetatie op het tuinhuis bestaat uit een combinatie van sedum en grassen. Visser heeft voor de dakopbouw gebruik gemaakt van een systeem van Sempergreen.

2 In de beplanting overheersen de kleuren wit en paars/roze, een wens van de eigenaren. Op de foto *Astrantia major*.

3 In een halfverharding van schelpen zijn de Schellevistegels uit de oude tuin uitgestrooid en vormen samen het terras in de zijtuin. Op de achtergrond het door Visser Tuinen ontworpen tuinhuis. Dit heeft twee niveaus, in het laagste kunnen de eigenaren hun kano stallen. Door het vegetatiedak en de gelaagde opbouw gaat het tuinhuis op in de vaste planten- en grassenborder. Vanwege de slappe veengrond was het nodig om voor de fundering van het tuinhuis 8 m lange palen in de grond te trillen.

4 Om de tuin spannend te houden is achter een scherm van kastankehouten palen een verborgen hoekje gecreëerd. Rondom het gazon groeien in de weelderige border soorten die in grote groepen zijn geplant en op meerdere plekken in de tuin terugkomen. Hier zijn dat *Astrantia major*, *Veronicastrum* 'Fascination', *Persicaria bistorta* 'Superba', *Eupatorium maculatum* 'Atropurpureum', *Persicaria polymorpha*, *Miscanthus sinensis* 'Silberfeder', *Salvia verticillata* 'Purple Rain' en *Carex morrowii* 'Ice Dance' afgewisseld met groepjes van twee of drie berken.

5 De natuurlijke vijver in de tuin grenst aan de tuinkamer van de woning, zodat de eigenaren optimaal de tuin kunnen beleven. Aansluitend is een loungeterras van Bankira-hout aangebracht. Rechts heeft de hovenier een vogelstrandje van Moränekeien gemaakt. Dit trekt veel vogels aan die komen badderen. Aan de rand van de vijver groeit onder andere *Eriophorum latifolium* met witte pluimen, *Blechnum spicant*, *Juncus effusus* en *Pontederia cordata*.

6 In de voortuin vormen twee rijen van geschildre kastankehouten palen een transparante afscherming. Een pad met een halfverharding van schelpen leidt de bezoeker naar de zij- en achtertuin. De palen op de voorgrond staan in een border met *Miscanthus sinensis* 'Silberfeder', *Anemone × hybrida* 'Honorine Jobert' en *Astrantia major*. Die op de achtergrond in een border van *Panicum virgatum* 'Rehbraun' en *Diascia fetcaniensis*.

Leeftuin met oog voor historie

Liever geen strakke lijnen, maar een tuin die dezelfde sfeer ademt als het eeuwenoude huis. Met vooral veel speelopties voor de kinderen. Hovenier Wim van Dijk kon zijn borst nat maken met deze echte stadstuin in hartje Utrecht. Inmiddels lijkt het alsof de leeftuin die hij maakte, er altijd al zo gelegen heeft, aldus een tevreden eigenaar.

Tekst Marrit Molenaar / Beeld Gerdien de Nooy

De eigenaar

'We wilden geen chroom en strakke lijnen'

„We hebben dit huis vijftien jaar geleden met name gekocht vanwege de grote tuin”, legt de eigenaar van deze comfortabele stadstuin in Utrecht uit. Die tuin was dan wel groot, maar bestond volgens de bezitter slechts uit een grasveld met „een hoop stenen en twee schommels, vermoldde houtsnippers en een perenboom die op omvallen stond.” Wat bijzonder is, is dat achterin een enorm 'tuinhuis' staat dat vroeger een school was. „Ons huis was ooit het huis van de hoofdmeester: hij kon door de tuin naar school lopen.”

Toen de woning na drieënhalf jaar was verbouwd, was er eindelijk tijd voor het opknappen van de tuin. „Mijn vrouw had een advertentie van Van Dijk in een blad zien staan en heeft contact gezocht”, aldus de heer des huizes. De tuineigenaren hadden sterk de indruk met Van Dijk een goede, traditionele hovenier gevonden te hebben. „Dat bleek ook zo te zijn.”

De wensen ten aanzien van het ontwerp waren: speelruimte (gazon) voor de drie kinderen, een tweede terras speciaal om koel te kunnen zitten, een moestuin (ook vooral voor de kinderen), zoveel mogelijk hergebruik

van materialen en planten, een tuinsfeer die de eenheid met het huis benadrukt en volle borders met veel kleurige planten „Dus geen chroom en strakke lijnen.” Later kwam daar nog een nieuwe wens bij: een indianenhut voor de kinderen. „Het idee kwam uit een magazine en Van Dijk heeft het prima vertaald en uitgevoerd”, aldus de tuinbezitter.

De tuinaanleg verliep vlot. „In twee maanden tijd is de tuin aangelegd. Er lag alleen meer puin en gruis in de grond – van vijf eeuwen immers – dan de hovenier had ingeschat. Dus er moest ook meer grond worden aangevoerd.” Het werk verliep allemaal prima en netjes. „Ik werk thuis en heb de hele uitvoering goed kunnen volgen.” Op het resultaat is de eigenaar dan ook zichtbaar trots: „Als mensen voor het eerst de tuin zien, dan zijn ze meestal erg onder de indruk.”

De tuin voldoet in alle opzichten. Achteraf had de opdrachtgever hooguit voor een „iets mooiere metselsteen gekozen”, maar eigenlijk past de toegepaste steen wel perfect bij het historische huis, moet hij toegeven. „Je zou niet zeggen dat deze tuin amper twee jaar oud is, het lijkt net alsof hij er altijd al zo gelegen heeft.” ■

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Middelgroot (200-500 m²)

JURYOORDEEL

8,2

Wim van Dijk, Van Dijk Tuinen

'Die oude muren kom je niet overal tegen'

„Deze tuin was heel apart om te doen, alleen al vanwege het feit dat hij midden in het roerige, oude stadshart van Utrecht ligt”, vindt Wim van Dijk. Hij schepte ook plezier in de bijzondere elementen die de tuin van zichzelf al bevatte, zoals de oude, gemetselde muren. „Die muren kom je niet overal tegen, heel bijzonder, daar zit historie aan vast. Dat was leuk om te gebruiken als achtergrond voor de beplanting.” De hovenier waardeerde ook de goed gedijende heesters in de Utrechtse stadstuin zoals de enorme *Trachelospermum jasminoides*. „Een jasmijn die daar prachtig staat te bloeien. Dat is toch het effect van de stad, waar het altijd een graad of vijf warmer is dan elders.”

Bij het inrichten van de tuin heeft de Bunnikse hovenier veel van de aanwezige bomen en heesters behouden, en de nieu-

we beplanting erop aangepast. „Bij de jasmijn heb ik meer van die warmteminnaars gezet zoals *Ficus*, *Magnolia grandiflorum* en *Fatsia japonica*.”

Juist omdat er al veel in de tuin aanwezig was, vond Van Dijk het een uitdaging om in het ontwerp rekening te houden met de wensen en toch de oorspronkelijke sfeer te behouden. De hovenier is heel tevreden over het eindresultaat. Toch had het maar een haar gescheeld of hij had de tuinopdracht niet aangenomen. De aan- en afvoer van de materialen leek aanvankelijk ondoenlijk: door het huis kon niet, een gat door de muur kon ook niet. „Toen de burens van drie huizen verderop toestemming gaven voor toegang door hun brede poort en het mogelijk bleek een enorme steiger over de tuinmuren heen te bouwen, durfde ik de klus te accepteren.” ■

Wim van Dijk

Bedrijf Van Dijk Tuinen bv

Vestigingsplaats Bunnik

Werkgebied Ongeveer 30 km rond Utrecht

Aantal medewerkers 20

Hoofdactiviteit Aanleg van tuinen, tevens onderhoud bij particulieren en bedrijven

Foto Rens Kromhout

1 De indianenhut is favoriet bij de kinderen van de tuinbezitter. Het idee komt uit een blad en de hovenier heeft de tipi op verzoek van de eigenaar nagebouwd. Er is elektriciteit aangelegd, dus de kinderen zitten er vaak te gamen op hun laptop en slapen er zelfs geregeld. Het zeildoek is van hetzelfde zware materiaal als op vrachtwagens.

2 Helemaal rechts achter in de tuin ligt het moestuintje, ook speciaal voor de kinderen. Zij vinden het volgens hun vader prachtig om zelf groenten en kruiden te kweken. Er worden onder andere aubergine, bloemkool, kapucijners en tomaten verbouwd. Tegen de achterwand kregen lei-appels en leiperen om en om een plek. Het bankje is nog uit de oude tuin afkomstig. De getrommelde gebakken klinkers (dikformaat) passen bij de sfeer van het huis en komen op meerdere plekken in de tuin terug.

3 De vijver is een suggestie van de hovenier: deze stond niet op het verlanglijstje van de opdrachtgever. Er groeit onder meer *Pontederia cordata*, *Nymphaea 'Attraction'* en *Stratiotes aloides*. Op de achtergrond de eeuwenoude tuinmuur die met een heel nieuwe plantenborder omzoomd werd: *Fatsia japonica*, *Acer palmatum 'Ornatum'*, *Polystichum setiferum* en *Astilboides tabularis* kregen er een plek. Meer naar rechts, langs het gazon kwam *Rhododendron 'Cunningham's White'* en *Liriope muscari 'Ingwersen'*. De border langs het linkermuurtje werd beplant met *Miscanthus sinensis 'Gracillimus'*.

4 Voor de andere, deels historische muren kwamen nieuwe plantenborders. En ook hier zijn veelal de al aanwezige heesters gehandhaafd zoals deze zeer oude, verhoude *Philadelphus coronarius*. Ze zijn aangevuld met vaste planten waaronder *Heuchera micrantha 'Obsidian'*, *Salvia nemorosa 'Mainacht'* en *Hosta tardiana 'Halcyon'*.

5 Een plek om koel te kunnen zitten was de enige wens van de tuineigenaren die zij voor zichzelf hadden. Dat is gerealiseerd met deze natuurlijke schaduwplek onder de vier *Platanus orientalis 'Minaret'*, vlakbij het water van de vijver. Op de bodem kwam Witte grind dat volgens de eigenaar aangenaam koel blijft. Recht achter de vijver de enorme *Trachelospermum jasminoides* die uiteraard mocht blijven. Links tegen de muur *Geranium 'Rozanne'*: een recente cultivar die van mei tot december bloeit en volgens de hovenier tegen een stootje kan. Onder de sokkel van de circusbeer is de bak met alle aansluitingen voor de beregeningsinstallatie en de elektriciteit verwerkt.

Juryrapport

Een mooie, nog wat jonge stadstuin, vindt de jury. Hier is goed werk geleverd. De hovenier heeft een eigentijdse leefruimte gerealiseerd met een voetbalveld, een speelplek en een vijver. Daarnaast is er een moestuin, een schaduwterras en heeft de tuin bloeiende beplanting. En tenslotte is ook aan de wens voldaan dat de tuin de sfeer zou uitstralen van een oude stadstuin.

De aansluiting tussen de architectuur van de woning en het ontwerp van de tuin is redelijk tot goed. De bestaande bomen, fraaie klimplanten en diversiteit in de omranding komen prachtig samen. Het moestuingedeelte is leuk en educatief. Wel had de schaalverhouding in de tuin beter gekund. De borders zijn bovendien aan de smalle kant.

Hoewel de tegels in het voorterras wat minder ogen, zijn de overige materialen zoals de terracotta potten en de klinkers passend gekozen. Over het algemeen past de gekozen beplanting goed bij de stijl van het ontwerp, al had een meer historische beplanting de tuin iets extra's gegeven. Voor het grootste gedeelte is het gekozen assortiment prima, maar de dubbele beukenhaag is wat veel van het goede en de beverboom past minder bij het ontwerp.

De grondbewerking is prima gedaan en de waterhuishouding is goed geregeld. Wat de stabiliteit van de verharding betreft: die had iets beter gekund. Hier en daar zijn wat verzakkende randen. Ook op detailniveau heeft de hovenier wat steekjes laten vallen: de rollaag golfte en de klinkerpaden lopen enigszins uit. De constructies zien er vakkundig uit, met prima metselwerk en voegen, een mooie vijver en treden. De staat van onderhoud van de constructies is simpelweg prachtig. De beplanting is wel goed verwerkt, hoewel het leifruit beter tegen de muur had kunnen worden gezet. Wellicht zijn de vijverbakjes wat te veel van het goede en was een oeverbak beter geweest. Opvallend is het mooie, heldere water in de vijver. .

Kleurrijk en een tikkeltje kunstzinnig

Ivo de Vries van The Gardening Angels kreeg veel vrijheid om deze tuin in Odijk aan te leggen. Het resultaat is een weelderige plantentuin met creatieve vondsten. De eigenares is na jaren nog altijd erg blij met haar tuin, die ze omschrijft als 'strak en ruim, maar tegelijkertijd kleurrijk en gezellig'.

Tekst Erik Langerak / Beeld Gerdien de Nooy en Ivo de Vries

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Groot (>500 m²)

JURYOORDEEL

8,1

Ivo de Vries, The Gardening Angels

'De vormgeving groeide in onze handen'

Ivo de Vries van The Gardening Angels vindt het leuk om bijzondere dingen te maken. Daarbij kiest hij niet altijd voor de makkelijkste weg, zo blijkt ook in deze tuin in Odijk. De opdrachtgevers wilden aan de zijkant van het huis nog 'iets aardigs met water'. Waar anderen misschien voor een standaard borrelsteen hadden gekozen, ontwierp en metselde De Vries een unieke waterloop. Dat deed hij samen met Sander Melkert van KLUS&ZO. „De uiteindelijke vormgeving groeide in onze handen. We hebben toeg voor toeg op een mal van klei gemetseld. De opdrachtgevers gaven ons veel vrijheid en vertrouwen en stonden open voor creatieve ingevingen. Dat is een voorwaarde om zoiets authentieks te kunnen maken.”

De tuin in Odijk heeft een strakke basis – een raster van brede, rechte paden –

maar de beplanting en de detailleringen zorgen voor een kleurrijke en weelderige uitstraling. De beplanting gaat verder dan het standaardpakket, volgens De Vries. „Bollenkenners kunnen hier hun hart ophalen. Net als liefhebbers van rododendrons. Er staan heel veel verschillende planten in de tuin zonder dat het bombastisch wordt.”

Hoewel The Gardening Angels de tuin in onderhoud heeft, had het nog wel wat voeten in de aarde voordat De Vries hem presentabel vond voor de vakjury. „Deze tuin is nu vijf jaar oud. Dan is niet alles meer even strak. Zo moesten we bijvoorbeeld een hoekje straatwerk ophalen en hier en daar wat planten vervangen. Je wilt voorkomen dat de jury valt over details. De tuin moet perfect zijn anders kun je net zo goed niet aan de wedstrijd meedoen.” ■

Ivo de Vries

Bedrijf The Gardening Angels in samenwerking met Sander Melkert, KLUS&ZO

Vestigingsplaats Houten

Werkgebied Utrecht en omgeving en soms daarbuiten

Medewerkers Geen, De Vries heeft vaste samenwerkingspartners

Hoofdactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud particuliere tuinen

Foto Rens Kromhout

De eigenaar

'Ik houd van materialen met een warm karakter'

„De draak”, antwoordt de tuineigenares op de vraag wat ze het meest bijzondere vindt in haar Odijkse tuin. Ze doelt op de in bogen gemetselde waterloop in de vijver naast het huis. De waterloop verdwijnt onzichtbaar in een moerasgedeelte, maar op verschillende plaatsen in de voortuin duikt weer zo'n gemetselde boog op, waardoor inderdaad het beeld ontstaat van een slangachtig wezen dat zich half onder de grond schuilkhoudt.

De opvallende waterpartij stond niet op tekening maar ontstond spontaan tijdens de aanleg van de nieuwe tuin. De hovenier bedacht dat hij nog wel iets leuks kon doen met de berg keitjes uit de oude tuin. Zo ontstond het metselwerk dat ook wel doet denken aan de bogen van Parijse bruggen.

De zoon van de tuineigenaar dacht mee over het ontwerp en de uitvoering van de tuin. Hij is zelfstandig elektricien maar ook creatief geschoold, en doet al zo'n tien jaar klussen voor hovenier Ivo de Vries van The Gardening Angels. „Dat Ivo onze nieuwe tuin zou gaan aanleggen, was dan ook vanaf het begin duidelijk. Hij is een tikkeltje kunstzinnig en maakt mooie, originele dingen.”

De Vries kreeg voor een groot deel de vrije hand. De tuineigenaar had een paar wensen.

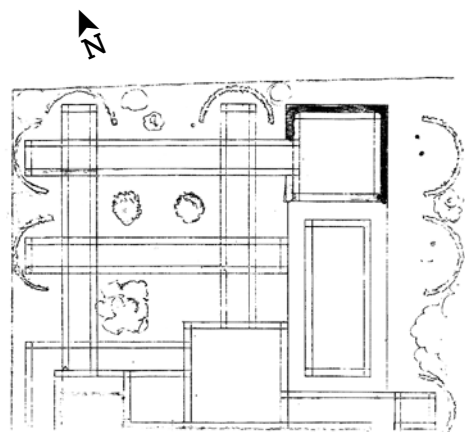
„We wilden water in de tuin en veel kleur. De paden en terrassen moesten ruim en dremelloos zijn omdat mijn man in een rolstoel zat. En ik wilde een *Magnolia*.”

Ze werd op haar wenken bediend. Tussen de brede rechttoe rechtaan paden bloeien veel verschillende soorten vaste planten. Op de pergola's krijgen clematis, roos, blauwe regen en kamperfoelie alle ruimte om het beste uit zichzelf te halen. En in de tientallen blauw geglazuurde potten flonkeren witte, rode, gele en blauwe eenjarigen. Bovendien schieten in het voorjaar overal bollen uit de grond, vooral in de voortuin.

Wat de vrouw des huizes eveneens leuk vindt aan de tuin, is dat de hovenier veel oude, gebruikte materialen heeft toegepast. „De vijf pergola's bijvoorbeeld zijn gemaakt van oud en verweerd, maar keihard scheepshout. Ik houd van materialen met een warm karakter, niet van die koele, stervende spullen die je vaak ziet.”

Gedurende de aanleg is alles goed verlopen. The Gardening Angels doet nog steeds het onderhoud. Na jaren is de eigenares nog altijd blij met de tuin, die ze omschrijft als 'strak en ruim, maar tegelijkertijd kleurrijk en gezellig'. ■

Juryrapport

Het is duidelijk dat hier een vakman aan het werk is geweest, zegt de jury over de 'liefhebberstuin' in Odijk. De hovenier is er op een bijzondere manier in geslaagd te voldoen aan de wensen van de eigenaar. Maar er is geen sprake van aansluiting tussen de woning en de tuin. De omgeving is wel optimaal gebruikt bij de overgang vanuit de tuin, door mee te doen in de achtergrond en in de beleving. Het waterelement en de nissen van hagen getuigen van creatieve vondsten. Ook de verlichting achter de muur is creatief. De containers zijn inventief weggevoerd en er is een grote diversiteit aan beplanting. Bovendien zijn de oude elementen goed hergebruikt in het ontwerp.

De schaalverhouding in de tuin had wat sterker gekund. De vijver ligt bijvoorbeeld wat opzij en had beter in de tuin moeten worden verankerd. De tuin is ingedeeld in diverse fraaie, kleinere tuinen, maar onderling vormen ze niet echt een geheel. De lijnen zijn strak en mooi.

De beplanting kan worden gezien als belangrijke bouwsteen voor de gehele tuin. Er zijn veel soorten gebruikt die een weelderig beeld oproepen. Zeker dankzij de bolgewassen is er altijd iets te beleven in de tuin.

De grote hoeveelheid gekozen materialen en hun kleurstelling geven de tuin een druk beeld. Er hadden best wat minder potten gebruikt kunnen worden. De verlichting is wel weer leuk en sterk, het kunstwerk is ronduit apart te noemen. De tuin is interessant doordat er geen keuzes zijn gemaakt. Behoudens enkele hoekjes en drukke details, is de assortimentskeuze indrukwekkend. Een verticaal element had bij het grote terras niet misstaan.

1 2 Aan het einde van elk pad staat een eyecatcher. Het karretje onder de bloempot is gemaakt van resthout. De rode wieltjes zijn een knipoog naar de wieltjes die vroeger vaak onder speelkarren voor kinderen zaten. De bloempot is een 'wisseltonstelling'. Herfst, winter en voorjaar zorgen Cornuta-violen en voorjaarsbollen voor kleur, in

mei volgt het zomergoed plus de zomerbollen. De stoel is gemaakt van steigerbuizen. Het Z-profiel (in plaats van poten) is naar een idee van (meubel)ontwerper Gerrit Rietveld. De zitting bestaat uit verschillende hardhouten latjes die met touw en kraaltjes aan elkaar verbonden zijn.

3 De fontein is gemetseld van gehakte kinderkopjes uit de oude tuin. Inspiratie voor de draaiingen in het mestelwerk deed de hovenier op in een onderdoorgang van architect Gaudí in Parc Güell in Barcelona (Spanje). Op de voorgrond bloeit een geurige *Rhododendron viscosum*.

4 De vijver vormt het rustpunt in de tuin. Het aantal waterplanten is bewust beperkt gehouden. De paarse bloemen langs de vijver zijn van de kruiptijm. Op de voorgrond staan stamrozen in een vierkant van lavendel. De onderbegroeiing in dit plantvak bestaat verder uit *Petrorhagia saxifraga* en *Echinacea paradoxa*. Het terras achter in de tuin is half ommuurd om een beschutte plek te creëren, waar het in het voorjaar al aangenaam toeven is.

5 De vijver is verhoogd aangelegd zodat het water goed zichtbaar is vanuit de woonkamer. Rondom de vijver bloeit onder andere *Asphodeline lutea* en *Allium schubertii*. De gele bloemen in de lage onderbegroeiing zijn van de *Corydalis lutea*.

6 Overal waar de paden elkaar kruisen staat een pergola. Hierdoor ontstaan op verschillende plekken gekaderde doorkijkjes. Op de pergola's groeien diverse klimplanten zoals *Campsis radicans* 'Flava' en *Vitis vinifera* 'Boskoop Glory'. Deze pergola biedt houvast aan twee soorten kamperfoelie: *Lonicera x brownii* 'Dropmore Scarlet' en *Lonicera japonica* 'Hall's Prolific'.

Tuin laat het huis mooi uitkomen

De jury roemt in de Nederweertse tuin vooral de gedurfde en creatieve vorm van de vijver. En dat is ook precies waar de hovenier het meest trots op is. Voor de eigenaren laat de tuin vooral hun verbouwde jaren zestig huis mooi uitkomen. „Je hebt er op het grote terras prachtig zicht op.”

Tekst Miranda Vrolijk / Beeld Gerdien de Nooy

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Groot (>500 m²)

JURYOORDEEL

7,3

De eigenaar

‘We wilden helemaal opnieuw beginnen’

Volgens de eigenaren in Nederweert laat de tuin hen vooral genieten van het huis. „Dat komt nu nog mooier uit.” Tien jaar geleden kochten ze het zestigjarige huis. Zij lieten er toen de ronde tuinkamer en de afgeronde verdieping bij bouwen. Toen zij drie jaar geleden besloten ook de tuin onder handen te nemen, wilden ze dat die combinatie van strakke en ronde vormen in de tuin terug zou komen. Daarnaast moest hij onderhoudsvriendelijk zijn en wilden ze hem graag zo veel mogelijk vanuit de tuinkamer kunnen beleven. Ook moest er in de voortuin ruim plek voor auto's worden ingeruimd, zodat niet alleen het echtpaar maar ook de kinderen hun auto kunnen parkeren.

De bestaande tuin werd volledig gestript. „We wilden echt helemaal opnieuw beginnen.” Via een kennis kwam het echtpaar bij hovenier Alex Gisbertz terecht. „We waren ervan overtuigd dat hij kwaliteit kon leveren, zowel qua ontwerp als aanleg.” De eigenaren zijn erg tevreden over hoe Gisbertz hun tuin vervolgens heeft vormgegeven. „Hij heeft echt de gehele oppervlakte benut door bijvoorbeeld

een groot terras in de linkerhoek te bestemmen.” Tegelijkertijd beleven ze er plezier aan dat ze op deze plek goed van hun verbouwde huis kunnen genieten. „Het biedt een mooie aanblik.”

Het Limburgse stel ervaart hun tuin als heel toegankelijk. „Hij is uitnodigend. De tuinkamer biedt een mooi uitzicht over de tuin en wanneer je de tuindeuren openslaat bevind je je direct aan de rand van de vijver.” Het centrale element in de tuin waar omheen Gisbertz de verdere tuin heeft gebouwd. De gebogen lijn van de waterpartij sluit aan op het vloerkleed dat de bewoners binnen hebben liggen. Een mooi detail volgens hen, dat hun tuin anders dan anders maakt. „Je ziet hem zeker niet iedere dag. En daar houden we van, we willen graag origineel zijn.”

In de tuin is behoorlijk wat groen toegepast en daar zijn de eigenaren eveneens tevreden over, te meer omdat het op wat maaien en schoffelen na niet al te veel onderhoud vergt. Voor het grote werk – snoeien en bijplanten – komt Gisbertz twee keer per jaar langs. „Zodat de tuin zijn mooie belijning houdt.” ■

Alex Gisbertz Complete Garden Design

‘In elkaar lassen vijver was spannend’

Vanwege de vele speciale elementen in de tuin besloot Alex Gisbertz zijn project in Nederweert voor de competitie in te zenden. Met name de uitzonderlijke vorm van de vijver zie je volgens hem niet iedere dag. „Ondanks de gebogen lijnen heeft die een heel scherpe en strakke vorm gekregen. Het in elkaar lassen van de vier kunststof stukken was een spannende klus.”

Ook het vuurelement in de zitbank maakt de tuin speciaal volgens de hovenier, evenals de verlichting van reflecterende grondspots en de ledverlichting die 's avonds benadrukt dat het terras in de hoek boven het water zweeft. „Dit soort elementen vallen tijdens een project vaak af, omdat de klant hierop bezuinigt, maar de eigenaren van deze tuin gingen hierin juist helemaal mee.” Dat maakte het

project voor Gisbertz extra leuk. Daarbij mocht hij behoorlijk vrij zijn gang gaan in de tuin. „De eigenaren hadden slechts een beperkt aantal uitgesproken wensen. Zo wilden ze vanuit de serre contact hebben met de vijver en moest er veel parkeergelegenheid komen, maar voor de rest mocht ik hem naar eigen inzicht ontwerpen.”

Het is de tweede keer dat Gisbertz aan de Tuin van het Jaar meedoet. De vorige keer bezocht de jury wel zijn tuin, maar haalde hij de nominatieronde net niet. „Ik heb er daarom geen vervelend gevoel aan overgehouden; je weet dat je op de goede weg zit, als je maar net tekortschiet.” De hovenier doet mee om zichzelf scherp te houden. „Je wordt beoordeeld door vakgenoten, uit het juryoordeel kun je dingen oppikken waarmee je je voordeel kunt doen.” ■

Alex Gisbertz

Bedrijf Alex Gisbertz Complete Garden Design

Vestigingsplaats Beek

Werkgebied In een straal van 75 à 100 km rondom Beek

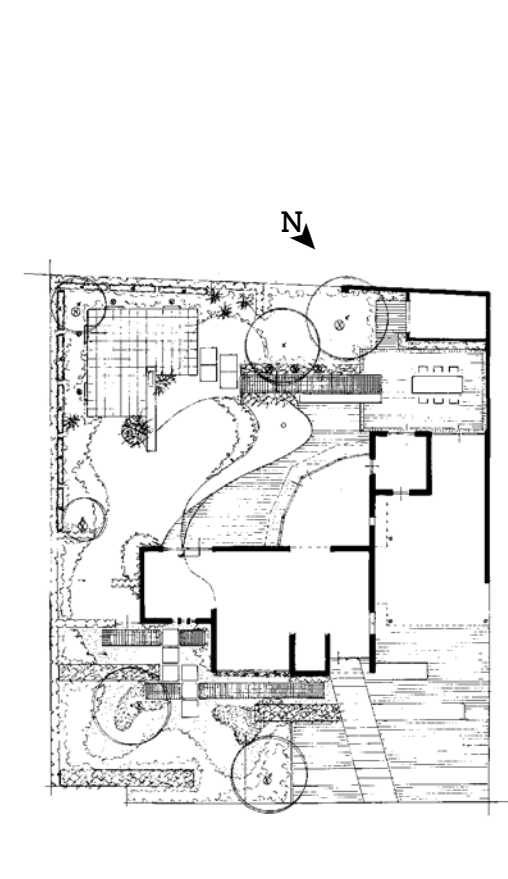
Aantal medewerkers 6

Hoofdactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud van particuliere tuinen

Foto Alex Gisbertz Garden Design

1 Een rooster van gegalvaniseerd staal verbindt de twee terrassen achter in de tuin. De staande lampen van Deltalight lichten het pad 's avonds op. Het pad wordt geflankeerd door *Pennisetum*. Erachter groeit *Cornus kousa* 'Milky Way', *Phlomis fruticosa* en *Salvia nemorosa* 'Ostfriesland'. De berging achterin, waarin de vijverfilter staat, gaat schuil achter *Miscanthus giganteum*.

2 Twee stapstenen in de vijver verbinden het terras links met het roosterpad. De stapstenen zijn twee natuurstenen tegels type Tibet Basalt Olivian Black van 1 x 1 m. Het terras zweeft gedeeltelijk boven de vijver. Om dit te benadrukken is in de rand ledverlichting van Wever & Ducré verwerkt. Het licht strijkt zodoende over het water.

3 In de voortuin zijn net als in de achtertuin gebogen en rechte lijnen met elkaar gecombineerd. In de drie verspringende cortenstalen bakken groeit *Carex morrowii* 'Variegata'. Een golvende rand van *Waldsteinia ternata* omkadert de tuin. Links een *Ginkgo biloba*. Temidden van de buxuswolken staat een *Cornus controversa* 'Variegata', erachter een *Poncirus trifoliata*, de winterharde citrus. Het gegalvaniseerde looprooster laat Gisbertz hier eveneens terugkomen.

4 In de tuin is volop groen aangeplant waar de eigenaren weinig omkijken naar hebben. Rond het terras en de vijver groeit *Hydrangea arborescens* 'Annabelle', *Alchemilla mollis*, *Acer palmatum* 'Garnet', *Hemerocallis* 'Stella d'Oro', *Geranium cinereum* 'Ballerina' en *Cornus kousa* 'Milky Way'. Daarachter een beukenhaag die een groot deel van de achter- en voortuin begrenst.

5 De gebogen lijnen van het klinkerterras en de vijverrand heeft Gisbertz gebaseerd op de vorm van het tapijt binnen en op de halfronde tuinkamer. De kunststof vijver is in de fabriek op maat gemaakt en in vier stukken naar de tuin vervoerd, waar de delen aan elkaar zijn gelast. De vijver kent een hoogteverschil van 25 cm dat met een overloop wordt opgevangen. De leiplaten op de erfgrens staan er sinds afgelopen voorjaar. Een idee van Gisbertz om de tuin enigszins af te schermen, nadat de buurman een aantal forse bomen had gekapt.

Bij foto op vorige pagina's
Het grote terras is bestraat met natuurstenen tegels type Tibet Basalt Olivian Black van 60 x 60 cm. De betonnen zitbanken zijn daar eveneens mee bekleed. In de voorste bank is een vuurelement geïntegreerd. De rvs-bak is gevuld met Flinstones, daartussen komt het vuur omhoog.

Juryrapport

Een tuin met een veelheid aan vormen en materialen met bovendien verrassende plantensoorten, zo is de algemene indruk van de jury. De hovenier is erin geslaagd een moderne villatuin te creëren, waarbij de vijver goed zichtbaar is vanuit de woning, binnen het ontwerp parkeermogelijkheden zijn benut en de doorkijk naar de achterliggende woningen is beperkt. De organische vorm van de vijver is creatief en gedurfd, de glooiing en hoogteverschillen van het grasveld naar de vijver zijn verrassend. De tegels rondom de vijver dragen niet bij aan het ruimtelijk effect. Verder was het leuk geweest een groen element bij de woning te plaatsen. De beplanting had minder op zichzelf mogen staan en lijkt niet geheel in harmonie met het ontwerp.

De tuineigenaar wilde dat het terras altijd verlicht zou zijn. Dat is ook gelukt, maar de palen hadden best minder dominant gemogen, meent de jury

De sortimentskeuze is prima in de voortuin, maar past in de zij- en achtertuin minder bij de gekozen materialen. De jury mist volwassen planten. Ze noemt de beplanting verrassend en mooi, maar in keuze willekeurig. Het seizoensbeeld van de tuin is goed, vooral dankzij de grassen, bladhoudende en bladverliezende planten. De bloei is voldoende. De inboet had met het oog op enkele kale plekken, wat sterker gekund.

De kwaliteit van het gazon laat enigszins te wensen over en de kleur lijkt niet goed. Er is veel onkruid in het gras.

De verharding is vakkundig aangelegd, klinkers en tegels liggen stabiel. Op detailniveau hadden de klinkers door wat rommelig knippen zaagwerk beter gekund en in de roosterlijn lijkt een knik te zitten. De waterafvoer is prima geregeld, met speciale vermelding voor het goede afschot. De jury noemt ook het leiwerk van de platanen: knap gedaan!

Plantentuin in de polder

De eigenares van deze grote tuin in de Haarlemmermeerpolder werkt graag en veel in haar tuin. De Groengroep ontwierp daarom een tuin met veel verschillende vaste planten, die volgens de jury weliswaar niet optimaal aansluit op het woonhuis, maar wel mooi in het landschap opgaat.

Tekst Peter Bennink / Beeld Gerdien de Nooy

De eigenaar

'De hovenier werkt heel precies en daar houden we van'

De inzending van Groengroep uit Boskoop ligt in het Noord-Hollandse Nieuw-Vennep. Deze grote tuin staat vol met groepen kleurige vaste planten en is er echt een voor de liefhebber. De eigenares is dan ook een verwoed tuinier die dagelijks vanaf half zeven in de tuin te vinden is. Bovendien komt de Groengroep elke drie weken om onderhoud te doen. „Zij doen het grotere onderhoud aan de hagen en de bomen, ik doe veel klein snoeiwerk en wied onkruid”, aldus de bewoonster. Al die zorg is de tuin aan te zien, er is geen onkruidje te bekennen. Alle planten staan er verzorgd bij en ook het gazon is onberispelijk.

De bewoners lieten acht jaar geleden het huis bouwen met ramen rondom, zodat ze vanaf bijna elke plek in het huis uitzicht hebben op de tuin. Dat er een mooie tuin omheen moest komen was dan ook van meet af aan zeker. De keuze voor het hoveniersbedrijf was een makkelijke. In hun oude tuin deed de Groengroep al het onderhoud en dit bedrijf kreeg de opdracht voor het ontwerp en de aanleg.

De bewoners werken inmiddels achttien jaar met de Groengroep en volgens de eigenares naar volle tevredenheid: „Meestal komt

dezelfde hovenier, dus die kennen we inmiddels goed. Hij werkt heel precies en daar houden we van.”

Ook bij de aanleg werd niets aan het toeval overgelaten: „Het moest flink opgehoogd worden. Dat wilden we door een loonwerker uit de buurt laten doen, maar daar was hovenier Jan de Jong het niet mee eens. Hij wilde precies weten wat voor grond erop kwam en wilde het zelf opbrengen en doorwerken, zodat hij niet achteraf voor verrassingen kwam te staan.”

Voor het ontwerp tekende Herma van der Broek, destijds werkzaam bij de Groengroep en nu zelfstandig tuinontwerpster. De bewoonster had uitgesproken ideeën over tuinieren en nam stapels tuinboeken met haar door. „Ik houd bijvoorbeeld van het werk van Piet Oudolf; van hem hebben we het idee om veel grassen te gebruiken. Maar mijn grootste inspiratiebron is Ton Terlinden, vooral zijn borders zijn echt een voorbeeld voor mij”, aldus de tuineigenares.

De eerste tekening die de ontwerpster maakte werd meteen goedgekeurd. Het basisontwerp is rustig en strak, zodat de borders met vaste planten de show kunnen stelen. ■

Tuin van het Jaar
2010

CATEGORIE
Groot (>500 m²)

JURYOORDEEL

7,2

Jan de Jong, Groengroep

'Het is een echte liefhebberstuin'

„Eigenlijk is deze tuin niet heel representatief voor ons werk. Meestal maken we strakkere tuinen, maar ik wilde met deze tuin meedoen om eens een echte plantentuin te laten zien. Het is een liefhebbers-tuin en zeker geen makkelijke tuin voor de eigenaren”, legt Jan de Jong, mede-eigenaar van Groengroep in Boskoop, uit.

Het ontwerp is een coproductie geweest van de Jong en ontwerpster Herma van der Broek. De Jong: „Ik kende de bewoners al een aantal jaren omdat we ook in hun oude tuin gewerkt hebben. Ik wist dus dat ze heel wat aankonden en wat ze ongeveer wilden. Herma ziet goed hoe ze een ruimte moet indelen. Wat in dit geval extra moeilijk was, omdat het huis nog gebouwd moest worden.”

Samen hebben de Jong en van der Broek uitgebreide gesprekken gevoerd met de

tuineigenaren. De Jong: „Het resultaat is een tuin met twee gezichten; een wat formelere voortuin met de strakke vijver, symmetrische beplanting en een sjeke uitstraling, en een achtertuin met heel veel vaste planten en een meer informele sfeer.”

De aanleg was een interessante klus volgens de Jong: „Vooral het grondwerk behoeft hier speciale aandacht.” Omdat het huis hoger ligt dan de omgeving is op vrijwel het hele perceel de grond met meer dan een halve meter opgehoogd. Groengroep spitte eerst de ondergrond van zware klei los en mengde daar een speciaal voor deze tuin gemixt grondmengsel doorheen. Laag voor laag werd de grond opgebracht en doorgespit, zodat nergens in de tuin een storende laag zit en de grond water door laat. ■

Jan de Jong en
Robert Kees Henry

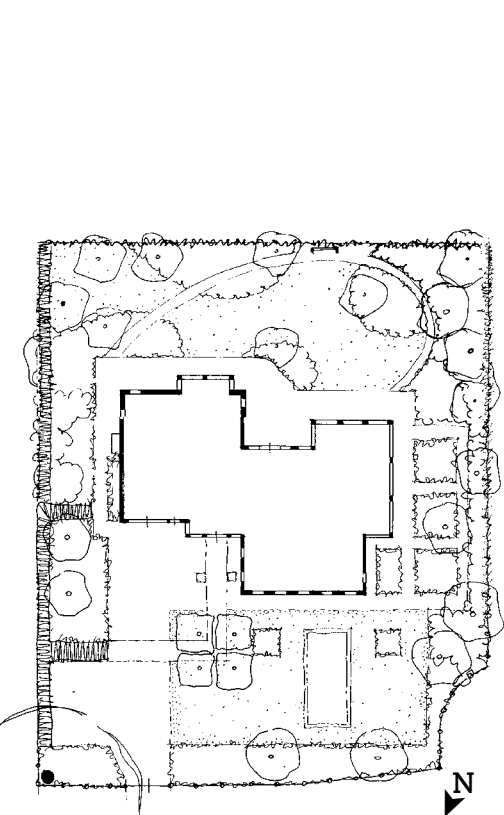
Bedrijf Groengroep
Vestigingsplaats Boskoop
Werkgebied Randstad
Aantal medewerkers 19
Hoofdactiviteit Ontwerp, aanleg en onderhoud van particuliere tuinen
Ontwerp Herma van der Broek, destijds werkzaam bij Groengroep, inmiddels eigenaar van Signatuur Tuinen

Jan de Jong en Robert Kees Henry

Foto Ferry Noordam

1 De tuin vormt een parkachtig geheel met gazon en solitaire en groepsgewijs geplante bomen, *Acer pseudoplatanus* 'Rotterdam' maar ook *Fraxinus*, *Robinia*, *Pyrus salicifolia* 'Pendula' en *Amelanchier lamarckii*. De bomen staan in borders met vaste planten zoals hier *Hosta* 'Frances Williams', *Geranium* 'Brookside', *Alchemilla mollis* en *Salvia nemorosa* 'Pendula'. Door de hele achtertuin loopt een pad van rode gebakken klinkers.

2 Vanuit het huis kijk je ook op de smallere tuin aan de zijkant van het huis. Hier staan onder meer *Hydrangea arborescens* 'Annabelle', en op de foto *Rosa* 'Penelope', *Geranium* en *Lavandula*.

3 De voortuin is formeler dan de achtertuin. Een strakke spiegelvijver (met koperen rand) voor het huis weerspiegelt de wolkenluchten en twee *Acer campestre* die aan weerszijden voor de vijver staan. Omdat de tuin naar voren toe afloopt, kun je over de beplanting van onder meer *Hydrangea* en *Fagus*-hagen heen het weidse landschap zien.

4 Langs het huis bestaan de paden niet uit gebakken klinkers maar uit grind met een kantopsluiting van klinkers. Dit is deels gedaan voor de afwissing maar ook voor de veiligheid, omdat insluipers op het grind eerder te horen zijn. In de voortuin wisselen strakke elementen zoals blokken van *Fagus sylvatica* 'Atropurpurea' de groepen bloeiende vaste planten (onder andere *Salvia nemorosa* 'Mainacht', *Alchemilla mollis* en *Gillenia trifoliata*) en heesters af. De bomen in de voortuin zijn: *Robinia pseudoacacia*, *Platanus* $\times$ *acerifolia* in dakvorm en *Acer campestre* 'Red Shine'.

5 In de tuin groeien vooral vaste planten en bladverliezende bomen en heesters, zodat de verschillende seizoenen goed zichtbaar zijn. De woonster plant in het najaar bollen in verschillende kleurstellingen in de borders. Zo is er een border waarin ze donkerpaarse tulpen combineert met de lichtroze *Tulipa* 'Angelique' en een geel-blauwe voorjaarsborder. Vervolgens nemen de latere bollen zoals *Allium* en vooral de vaste planten het over. Groepen *Salvia*, *Persicaria*, *Echinacea*, *Eupatorium*, *Phlomis*, *Eryngium*, *Veronica*, *Heuchera* en *Agapanthus* zorgen voor kleur in de zomer, terwijl onder meer lang bloeiende *Geranium* en *Actaea* voor bloei later in het seizoen zorgen.

Juryrapport

Een nette, degelijke poldertuin waarbij het onderhoud wat te wensen overliet, zegt de jury naar aanleiding van haar bezoek. De opdrachtformulering – 'een echte plantentuin' – is goed uitgewerkt. Geen standaardtuin dus, maar een open én besloten tuin, strak maar weelderig. Een tuin voor een fanatieke tuinliefhebber met een grote kennis van planten. Bij de uitvoering moest de hovenier rekening houden met de volop aanwezige zeewind en moeilijk te bewerken grond.

De symmetrie en vorm van de woning zijn moeilijk terug te vinden in de tuin, zo vindt de jury. Dus de aansluiting tussen de architectuur van het huis en het ontwerp van de tuin had beter gekund. De vijver in de voortuin had meer bij de volledige tuin betrokken kunnen worden. De overgang naar de omgeving is een stuk sterker: in de voortuin gaat de tuin mooi op in het landschap, in de achtertuin is een mooie omslotenheid.

De tuin ligt stabiel en is netjes opgehoogd. 'Redelijk tot goed' is het stempel dat op de stabiliteit van de verharding kan worden geplakt. De vijverconstructie is niet helemaal waterpas. Bovendien hadden de pompen, installatie en vijverfolie minder prominent aanwezig mogen zijn. De koperen vijverrand is een apart staaltje creativiteit dat bij de containeropslag weer wordt gemist.

Dankzij de soortenrijkdom past de gekozen beplanting helemaal bij de stijl van het ontwerp. De mooie, volle planten zien er prima uit, dus met de gezondheid is het goed gesteld. Er is voldoende bloei aanwezig, maar bij de inboet heeft de hovenier wat steken laten vallen. Er zijn iets te veel kale plekken zichtbaar. Het gazon ligt hobbelig en de kleur had beter gekund. In het algemeen is er over de staat van onderhoud van de verharding niets aan te merken, maar op detailniveau vallen de voegen op en zijn de platen en het doek onder het grind te zien.